

BEZPŁATNE

www.mojemiasto.eu

www.facebook.com/mmgazeta

CZASOPISMO POLONIJNE DLA CIEBIE

MOJEMIASTO

nr 04 (97) lipiec/sierpień 2023

D W U M I E S I Ę C Z N I K

WOLNOŚĆ UKRAJNIE!

**Olimpijczyk
z KZ Dachau**

**Opera wraca
do Sopotu**

**Przyszłość
wodoru**

**Kongres
Rodzin Polonijnych**

**Edukacja
domowa**

**Spacerkiem
po Łodzi**

**Książki
na lato**

**Bawarska
sztuka ulicy**

**Polska Szkoła
w Monachium**

**Alpejska
wąskotorówka**

Pomnik Juliusza Słowackiego w Grecji

więcej na str. 9

**ZA MŁODZI
NA JUBILEUSZ!**

Ale mimo to świętujemy.

Dziękujemy naszym wszystkim klientom,
pracownikom oraz wszystkim naszym partnerom.
Bez Was bylibyśmy tylko stacją benzynową!

www.star.de

ORLEN Deutschland GmbH
Kurt-Wagener-Str. 7
25337 Elmshorn, Niemcy

Wanda Schleicher

 Generalagentin
 Certifikowany specjalista ds. Ubezpieczeń

 Zschokkestr. 69, 80686 München
 Tel. 089/52011114, Mobil 0162/4704723, Fax 089/52011116
 wanda.schleicher@universa.de
 www.universa-schleicher.de

- Pełne ubezpieczenia zdrowotne z ubezpieczeniem opiekuńczym przy wkładzie własnym 300€!
- Ubezpieczenia Rechtschutz/Ochrona Prawna z uwzględnieniem ochrony danych osobowych w internecie (np. mobbing na FB).
- Ubezpieczenia wypadkowe (obejmuje ubezpieczenie na całym świecie, w pracy i w czasie wolnym 24h). UWAGA: brak zróżnicowania między grupami zawodowymi tzn. składki takie same dla wszystkich!
- Ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej dla osób prywatnych i dla firm.
- Ubezpieczenia na życie z pełnym dopasowaniem we wszystkich sytuacjach życiowych i wyjątkową opcją opieki. Ubezpieczenia od niezdolności do pracy (do 30. roku życia 5 lat - połowa składki).
- Inne ubezpieczenia prywatne i firmowe.

Nowa jakość!

Sklep PAULINKA w Dingolfing

Uwaga! Zapowiadamy, że wkrótce w Dingolfing zostanie otwarty nowy sklep z najlepiej sprzedającymi się polskimi produktami – będzie w nim wszystko to, co znajduje największe uznanie klientów, to, za czym najbardziej tęsknicie.

Priorytetem jest dostarczenie klientom świeżych warzyw, kiszzonek, wędlin i mięsa prosto z Polski!

Sklep ma atrakcyjne położenie – przy wejściu na główny rynek w Dingolfing. Obok znajduje się miejski parking, nie trzeba więc krążyć w poszukiwaniu miejsca na pozostawienie auta.

Jeśli szukacie jakości i smaku – zapraszamy po polskie produkty do naszego sklepu! Otwarcie już 7 lipca!

Fischerei 1 • 84130 DINGOLFING

OTWIERAMY

7 lipca 2023
Zapraszamy

spis treści

MOJE MIASTO

- Światowy Kongres Rodzin Polonijnych w Gdańsku 4
- Polskie Parafie Katolickie 4
- Niemiecka Polonia pielgrzymowała do „westfalskiej Częstochowy” 5
- Jubileusz 30-lecia SP im. Tadeusza Chciuka-Celta w Monachium 6–7
- Felieton – Dziewczynom z Sheratona Bogdan Żurek 8
- Felieton – Listy z Berdyczowa – Utopić armię 2 Krzysztof Dobrecki 8
- Na Peloponezie stanął pomnik Juliusza Słowackiego Teresa Kaczorowska 9
- Historia – Mafia i kokaina Jolanta Helena Stranzenbach 10
- Czy chrześcijanie, żydzi i muzułmanie czczą tego samego Boga? ks. Jerzy Grześkowiak 11
- W imię najwyższych wartości Bożena Boba-Dyga 12–13
- Baltic Opera Festival w Gdańsku i Sopocie Jolanta Łada-Zielke 14
- Dlaczego Wanda nie chciała Niemca? Jadwiga Zabierska 15
- Korzenie Dywizjonu 303 cz. 4 Jarosław Ziolkowski 16
- Patriota, olimpijczyk, męczennik Andrzej Białas 17

PORADNIK

- Przyszłość wodoru w perspektywie europejskiej Michał Barycki 18
- Podróże po świecie – Wąskim torem przez Tyrol Sebastian Wieczorek 21
- Podróże małe i duże Lüftlmalerei – szlakiem bawarskiej sztuki ulicy Multimama Travel 22
- Alternatywne podróże po Polsce – Łódź – ziemia obiecana alternatywnej turystyki Grażyna Strzelecka 24
- Kącik piękności – Blondynkom na pomoc! Orlando 26
- Na stole – W poszukiwaniu ochłody... Ranonik 28

AKTUALNOŚCI

- Sport – SV Polonia München, drużyna – rodzina! 30
- Daria Nadolska 32
- Krótką „Historia tajemniczych filiżanek” Małgorzata Piegsa 32
- Fotoreportaż Piknik Rodzinny Stowarzyszenia RZ JESTEM 33
- Książki, po które warto sięgnąć tego lata Małgorzata Gąsiorowska 34
- Rozważania o pamięci Wojciech Kusy 36

Wydanie jest współfinansowane w ramach funduszy polonijnych przez Konsulat Generalny RP w Monachium.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2021.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”.

od redakcji

DRODZY CZYTELNICY

Życząc Wam wspaniałych urlopów, udanego wypoczynku i szczęśliwych powrotów, musimy dodać, że pragniemy, byście spędzili je bezpiecznie. Takie to bowiem nastąpiły czasy, że nie wszędzie dane jest urlopować w spokoju. Pomijamy niemożliwe na razie wyprawy na wschód od Polski, gdzie trwa wojna i chaos spotęgowany zerwaniem się z putinowskiej smyczy tysięcy najemnych zabijaków. Ci są jednak zidentyfikowani. Należą bowiem do jednej zbrodniczej formacji „wagnerowców”.

O wiele trudniej jest ustalić tych, co teraz niszczą nam Europę Zachodnią. Gdy piszemy te słowa, Francja stoi w ogniu, zamieszki przenoszą się do Belgii, a w Szwecji starcia uliczne i rozboje są na porządku dziennym. Niestety, poprawność polityczna niektórych rządów nie ułatwia ustalenia i ukarania sprawców tych burd, o mocodawcach nie wspominając. Stąd też rozwój zorganizowanych, mafijnych struktur, którym chaos i destabilizacja porządku publicznego są na rękę.

Jak się okazuje, Niemcy to kraj o największej liczbie mafiozów w Europie. Sprzyja temu obowiązujące w tym państwie prawo, które nie przewiduje karaniami za członkostwo w mafii. Temat ten szeroko omawiamy w tym numerze. Ponadto odpowiadamy na dwa pytania: czy chrześcijanie, żydzi i muzułmanie czczą tego samego Boga i dlaczego Wanda nie chciała Niemca. Przypominamy też niezłomną rodzinę Bobów, walczącą z komunistami o prawo do domowej edukacji dzieci, z okazji nakręcenia o niej filmu.

Urlopowiczów nad polskim morzem na pewno zainteresuje powrót Opery Leśnej w Sopocie – znanej z festiwalu piosenki – do opery. W połowie lipca odbędzie się tam bowiem Baltic Opera Festival, którego dyrektorem artystycznym jest goszczący często na łamach Mojego Miasta, sławny na całym świecie bas-baryton, Tomasz Konieczny.

Poza tym odkrywamy, że na monachijskim cmentarzu spoczywa zamordowany w Dachau polski olimpijczyk i kończymy cykl o korzeniach Dywizjonu 303. Prezentujemy książki na lato i publikujemy rozważania znanego działacza polonijnego o zanikającej Pamięci, przez duże „P”. Zapraszamy do Łodzi i na przejażdżkę tyrolską wąskotorówką, wyjaśniamy, skąd się biorą przepiękne malunki na bawarskich domach i ratujemy blondynki przed nadmiernymi promieniami słońca.

Na zakończenie prawdziwa „bomba” – odślonienie pomnika Juliusza Słowackiego w Grecji, które to wydarzenie honorujemy także okładką.

 Z życzeniami przyjemnej lektury
 Redakcja czasopisma **Moje Miasto**

JESTEŚMY NA

facebooku

Światowy Kongres Rodzin Polonijnych w Gdańsku 15–17 września 2023

Najważniejszą częścią wrześniowego Kongresu stanowi bogaty program merytoryczny – konferencje, warsztaty, konsultacje, forum rodzinne z udziałem ekspertów – zarówno świeckich, jak i duchownych – w dziedzinie nauk o rodzinie i zakresu doradztwa rodzinnego. Wśród tematów m.in.: budowanie dobrych relacji w rodzinie, wyzwalanie sił dobra w rodzinie, pielęgnowanie życia rodzinnego na emigracji, ochrona dzieci i młodzieży przed zagrożeniami współczesnego świata. W ramach Kongresu odbędzie się też święto rodzin z pielgrzymką do Sanktuarium Matki Brzemiennej w Gdańsku-Matemblewie, spotkaniem z doradcami życia rodzinnego i festynem rodzinnym.

Bezpośrednio po zakończeniu Kongresu organizatorzy zapraszają do wspólnego spędzenia czterodniowego urlopu na Pomorzu w dniach 18–21 września. Będzie można odwiedzić: Łebę, Kaszuby, Malbork,

Kanał Elbląsko-Ostródzki, Wyspę Sobieszewską, Stutthof oraz oczywiście Gdańsk.

Jak zapewniają organizatorzy, każdy uczestnik Kongresu otrzyma specjalną spersonalizowaną kartę, która stanowi kartę wstępu na Kongres oraz bilet komunikacji miejskiej w Gdańsku (tramwaje, autobusy w dniach 15–17.09.2023). Karta Turysty to pakiety złożone z bezpłatnych wstępów do ponad 20 atrakcji turystycznych oraz blisko 30 zniżek do obiektów kultury, miejsc rozrywki i restauracji partnerskich.

Chętni będą mogli wziąć udział w wycieczkach tematycznych z przewodnikiem po Gdańsku, odwiedzić ważne miejsce z czasów II wojny światowej, m.in. Westerplatte oraz przejść Szlakiem Solidarności.

Szczegółowe informacje jak również zapisy znajdują się na stronie: <https://kongresrodzinpolonijnych.pl/>.

Źródło: Family News Service

POLSKIE PARAFIE KATOLICKIE

MONACHIUM
Heßstraße 26, 80799 München
Tel.: 089/21374290
Msze św.:
■ 8:30 – kaplica Misji (Heßstr. 24) – z wyjątkiem ferii szkolnych w Bawarii (nie dotyczy wakacji letnich)
■ 10:00 – kaplica św. Jana Nepomucena (Ludwigsfeld – Kristallstrasse 7)
■ 8:30 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach)
■ 10:00 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach) – Msza święta z udziałem dzieci z wyjątkiem ferii oraz miesięcy wakacyjnych – lipiec, sierpień i do II niedzieli września włącznie
■ 12:00 – kościół św. Józefa (Josephsplatz 1)
■ 13:30 – kościół św. Józefa (Josephsplatz 1) – dodatkowa na czas pandemii
■ 18:30 – kościół MB Królowej Pokoju (Werinherstr. 50)

LANDSHUT
Msze św.:
LANDSHUT – kościół św. Piotra i Pawła, Niedermaierstr.25
■ w niedziele – 11:30
■ środy – 18:00
■ pierwsze piątki miesiąca – 18:00

ERDING – kościół św. Wincentego
Vinzenzstr.9, 85435 Erding
■ w ostatnią niedzielę miesiąca – 19:00
■ modlitwa różańcowa – 18:30

FREISING – kościół św. Piotra i Pawła
Ignaz-Günther-Straße 6, 85356 Freising
■ w niedziele – 16:30

DINGOLFING *
Msze św. po polsku:
DINGOLFING – Klasztor św. Klary, Geislung 12
o. Jan Stefaniuk, tel.: 08731/323997
■ w niedziele – 9:30 oraz 11:00

REGENSBURG
o. dr Józef Maziarz
Plattlinger Str. 6, 93055 Regensburg
tel.: 0941 79 44 78
Msze św.:
kościół pw. Mater Dolorosa, Hoher Kreuz Weg 9
93055 Regensburg
■ w niedziele i święta – 10:30

AUGSBURG
Biuro: Thommstr. 24 B, 86153 Augsburg
tel. 08 21/3 07 49, fax 08 21/3 07 22
Msze św.:
AUGSBURG – kościół św. Alberta
Dr. Schmelzing-Str. 60
■ w niedziele i święta – 10:30
■ środa i piątek – 18:30

KARLSRUHE
Biuro: Südenstr. 39, 76137 Karlsruhe
tel. 0721/24654
Msze św.:
KARLSRUHE – kościół St. Josef
Eichelbergstraße 1
■ sobota – 20:00

KARLSRUHE – kościół St. Elizabeth
Sudenstr. 39
■ niedziela – 12:00
Baden-Baden – kościół St. Josef
Lichtentalerstraße 90 A
■ niedziela – 15:00
PFORZHEIM – kościół St. Franziskus
Lindenstraße 26
■ niedziela – 09:00

RASTATT – kościół Zwölf Apostel
Rötterbergstraße 14
■ sobota – 17:00

ROSENHEIM
Msze św.:
ROSENHEIM – St. Michael, Westerdorferstr. 43
■ w niedziele i święta kościelne – 10:30
Kaplica w Centrum Misji, Heilig-Geist-Str. 46
■ od wtorku do piątku – 18:00
TRAUNSTEIN – Stadtkirche St. Oswald, Maxplatz 8
■ (od listopada do kwietnia) IV sobota miesiąca – 17:00
TRAUNSTEIN – Salinenkapelle St. Rupert, Salinenstr. 2
■ (od maja do października) IV sobota miesiąca – 17:00
TRAUNREUT – Zum Heiligsten Erlöser
Rathausplatz 1a
■ I niedziela miesiąca – 17:00
FREILASSING – St. Rupert, Martin-Oberdorfer-Straße 2
■ II niedziela miesiąca – 17:00
GERETSRIED – Heilige Familie, Johannisplatz 21
■ III niedziela miesiąca – 16:00
WALDKRAIBURG – Christkönig, Karlsbader Str. 1
■ II sobota miesiąca – 17:00
■ IV niedziela miesiąca – 15:00
■ Okazja do spowiedzi pół godziny przed Mszą św.

NORYMBERGA
ks. Stanisław Stenka CR
Arminiusstr. 21, 90402 Nürnberg, Tel. 0911/473355
Fax 0911/3475749
Msze św.:
■ w niedziele – 09:00 (Boże Narodzenie, Wielkanoc – 10:15) kościół św. Willibalda, Zengerstr. 12, 90471 Nürnberg (metro Bauernfeindstrasse)
■ w niedziele – 12:00 kościół św. Józefa Gießereistr. 2, 90489 Nürnberg
Lichtenau koło Ansbachu
■ II niedziela miesiąca – 16:00

FREYSTADT *
Msze św. po polsku:
FREYSTADT – Wallfahrtskirche Maria Hilf, Allersberger Str. 33
o. Bartymeusz Trąbecki, www.kirche-freystadt.de
■ 2.07, 16.07.2023 – 11:30 (przerwa do września)

INGOLSTADT
ks. Norbert Zawilak
Hans-Sachs-Str. 21, 85055 Ingolstadt
tel.: 0841-88138200
Msze św.:
Heilig-Geist-Kirche, Spitalstr. 4
■ w niedziele – 10:00
■ we wtorki i czwartki – 9:00
■ w poniedziałki, środy, piątki i soboty – 18:00

Gmina Weissenburg Kościół – Willibald-Kirche
■ II i IV niedziela miesiąca – 12:45

STUTTGART
o. Jan Zubeł
Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart
tel.: 0711 5852914
Msze św.:
STUTTGART – kościół św. Tomasz, Falchstr. 9, 70378 Stuttgart
■ w niedziele i święta – 10:30
■ środy – 18:30
■ pierwszy piątek miesiąca – 18:30, spowiedź – 18:00
■ piątki (Wielki Post, maj, październik) – 18:30

BÖBLINGEN – kościół św. Maryi, Berliner Str. 14
71034 Böblingen
■ w niedziele i święta – 12:30
■ czwartki – 18:30
■ pierwszy czwartek miesiąca spowiedź – 18:00

TÜBINGEN – kościół św. Pawła, Johannes-Reuchlin-Str. 3
72076 Tübingen
■ w niedziele i święta – 15:00
■ piątki – 19:00
■ spowiedź pierwszopiątkowa – 18:30

KIRCHHEIM – kościół St. Ulrich, Lindachallee 29,
73230 Kirchheim
■ I, III i IV niedziela miesiąca – 18:00
■ II i IV niedziela miesiąca – 12:30

BACKNANG – Kościół Christ König, Marienburger Str. 5, 71522
Backnang
■ w niedziele – 15:30

LUDWIGSBURG
ks. Eugeniusz Bartnik
Moldaustr. 20, 71638 Ludwigsburg, tel. (07141) 893369
Msze św.:
Kościół st. Elizabeth, Moldaust. 20
■ w czwartki – 19:00
■ w piątki i soboty – 18:30
■ niedziele – 10:15

HEILBRONN – NECKARGARTACH
kościół św. Michała, Liebermannstr. 18
■ niedziele – 12:30

ROTTWEIL
ks. Wiesław Soja
Krummer Weg 17, 78628 Rottweil
tel.: 0741 20966590
Msze św.:
ROTTWEIL – kościół Christi Auferstehung, Krummer Weg 41, Rottweil
■ w niedziele – 9:15

TUTTILINGEN – kościół Maria Königin, Bergstr. 61, 78532
Tuttlingen
■ w niedziele – 12:00

BALINGEN – kościół Hl. Geist, Paulinenstraße, 72336 Balingen
■ w I sobotę i IV niedziele miesiąca – 16:00

NAGOLD – kościół St. Petrus u. Paulus Moltkestr. 2, 72229 Nagold
■ w I, III i IV niedziele miesiąca – 17:00

LOBBURG – kościół St. Martin, Obere Schulstr., 72290 Loßburg
■ w II sobotę miesiąca – 17:00
■ w IV sobotę miesiąca – 19:00

Niemiecka Polonia pielgrzymowała do „westfalskiej Częstochowy”

W dniach 17–18 czerwca odbyła się doroczna pielgrzymka niemieckiej Polonii do Sanktuarium Matki Bożej Królowej Pokoju w Neviges. Przewodniczył jej delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej bp Piotr Turzyński. Tradycja pielgrzymowania Polonii do Neviges sięga początków XX w. Tam znajduje się kopia obrazu Matki Bożej Częstochowskiej ofiarowana przez kardynałów Wojtyłę i Wyszyńskiego kilka tygodni przed konklawe w 1978 roku.

Na znaczenie pielgrzymowania dla niemieckiej Polonii wskazał również ks. Andrzej Szczepaniak SChr pracujący w Niemczech. „Jest to coroczna tradycja, która jednoczy Polaków, zarówno najstarsze, jak i najmłodsze pokolenie. Jest to przekazywanie najmłodszym tradycji pielgrzymowania i tradycji maryjnej, ukochania Maryi i modlitwy do niej” – powiedział rozmówca Family News Service.

W XVIII w. Neviges stało się miejscem pielgrzymek, gdzie czczony jest cudowny obraz Matki Bożej Niepokalanej. Polacy są jedną z nacji najliczniej przybywających do tego sanktuarium. „To miejsce ma niezwykły urok, przyciąga wielu Polaków, którzy doświadczają tu, podobnie jak na Jasnej Górze, opieki Matki Bożej. Proszą, aby Maryja się opiekowała nimi i ich rodzinami” – powiedział Family News Service bp Piotr Turzyński. „To jest piękne i wielkie świadectwo. Dużo było w tym roku rodzin wędrujących z małymi dziećmi” – podkreślił. Ks. Bogdan Renuz SChr, przełożony prowincji św. Józefa Księży Chrystusowców w Niemczech, Niderlandach, we Włoszech i na Węgrzech przypomniał, że tradycja pielgrzymowania Polonii do Neviges sięga początków XX w. „Polacy, którzy jeszcze przed I wojną światową przybywali do pracy w niemieckich kopalniach, już wtedy pielgrzymowali do tego sanktuarium, stąd też to miejsce nazywane jest westfalską Częstochową” – zaznaczył ks. Renuz.

„Wielkie przeżycie, co roku niby to samo, ale jakby inaczej” – podkreślił inny uczestnik pielgrzymki. Dla wielu innych Polaków w Niemczech obecność Maryi w kopii Obrazu Jasnogórskiego na ziemi niemieckiej ma szczególne znaczenie. „Ta świadomość, że mamy Neviges, jakby Częstochowę w Niemczech, że możemy pójść do naszej Matki, ofiarować cały ten czas, pójść z jakąś konkretną intencją, to wielki dar” – zaznaczył. Pielgrzymowanie do Neviges jest dwudniowe. Hasłem tegorocznej pielgrzymki były słowa: „Wierzę w Kościół Chrystusowy”. W sobotę 17 czerwca pielgrzymi, głównie rodziny z dziećmi, ale też młodzież, osoby starsze i niepełnosprawne, przybyli pieszo ze swoimi duszpasterzami – Księżmi Chrystusowcami oraz Siostrami Misjonarkami Chrystusa Króla dla Polonii Zagranicznej. W niedzielę pielgrzymi udali się na Górę Maryi w procesji różańcowej. Procesja zakończyła się przy kaplicy ufundowanej przez Polaków z okazji Tysiąclecia Chrztu Polski.

Family News Service
Zdjęcia z archiwum bp Piotra Turzyńskiego i Fb. Polacywessen

Do Neviges przybywa również wielu młodych Polaków. „Grupa pielgrzymkowa to dla mnie zawsze wielka rodzina, każdy uśmiecha się do każdego. Śpiewamy razem, modlimy się razem” – zaznaczyła jedna z uczestniczek. Choć nie zawsze pielgrzymowanie jest łatwe, to jednak radość ze wspólnego pielgrzymowania i dotarcia do celu jest największa. „Zawsze na pielgrzymce jest taki moment, że nie ma siły. Walczysz ze słońcem, ze zmęczeniem, jednak radość przychodzi właśnie wtedy, gdy dochodzimy do celu, do Neviges” – powiedziała.

* Nie podlega polskim parafiom.

Jubileusz 30-lecia Szkoły Podstawowej im. Tadeusza Chciuka-Celta przy Konsulacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Monachium

24.06.2023

Fotoreportaż Mojego Miasta, zdj. Grzegorz Spisła

JUBILEUSZOWE KALENDARIUM

Szkoły Polskiej im. Tadeusza Chciuka-Celta
przy Konsulacie Generalnym RP w Monachium

1993/1994

- powstanie Szkolnego Punktu Konsultacyjnego przy Konsulacie Generalnym RP w Monachium; pierwsze zajęcia odbywają się w pomieszczeniach monachijskiej Polskiej Misji Katolickiej dzięki uprzejmości proboszcza o. Pławeckiego; zgłasza się 37 uczniów
- pierwszym kierownikiem zostaje pani Jadwiga Suchocka

1994/1995

- udział w akcji pomocy dzieciom w Kazachstanie; przekazanie pieniędzy i darów Fundacji Polakom na Wschodzie

1995/1996

- kierownik SPK Jadwiga Suchocka organizuje kolejne Szkolne Punkty Konsultacyjne w Norymberdze i Remseck

1996/1997

- pomoc Polakom poszkodowanym w powodzi tysiąclecia

1997/1998

- do szkoły uczęszcza 126 uczniów

2001/2002

- spotkanie klas licealnych ze studentami monachijskich szkół wyższych kierunków: prawo, medycyna, ekonomia i informatyka
- uczestnictwo w imprezach polonijnych w Polskim Centrum Kultury

2003/2004

- kierownikiem zostaje pani Jolanta Jackiewicz
- do szkoły uczęszcza 141 uczniów

2008/2009

- protest i demonstracja przeciwko planowanemu zamknięciu szkoły
- do szkoły uczęszcza 185 uczniów

2009/2010

- kierownikiem zostaje pani Anita Lidzbarska – realizacja projektu „Rozmawiamy ze świadkiem historii”

2010/2011

- kierownikiem zostaje pani Aneta Lewandowska
- udział w spotkaniu z byłym prezydentem RP panem Lechem Wałęsą
- spotkanie z panem redaktorem Bogdanem Żurkiem, projekt „Kamienie Pamięci. Bohater Sierpnia '80”
- spotkanie z byłym więźniem obozu w Dachau panem Jerzym Kowalewskim
- piknik sportowy zespołu „Polonia”
- udział w wieczorze poświęconym stuleciu urodzin Czesława Miłosza
- udział w koncertach z okazji Roku Chopinowskiego oraz przejęcia przez Polskę przewodnictwa w Unii Europejskiej
- zbiórka darów dla chorych polskich dzieci leczących się w klinice Grosshadern

2013/2014

- do szkoły uczęszcza 370 uczniów
- spotkanie z pisarzem panem Grzegorzem Kasdepke
- powstanie Drużyny Harcerskiej „Czarna Trzynastka”
- spotkanie z uczestniczką Powstania Warszawskiego i pracownikiem RWE panią Irmimą Zembrzuską-Wysocką
- udział w akcji charytatywnej pomocy dzieciom z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Nienadowej
- wycieczka klas czwartych i piątej do Norymbergii
- wycieczka klasy 4b do Kunsthalle Monachium na wystawę zegarków firmy Patek Philip
- zajęcie drugiego miejsca w I kat. przez Annę Häcker i Alexandra Krzywonia w X Olimpiadzie Języka Polskiego w Niemczech

2014/2015

- nadanie Szkole Polskiej imienia Tadeusza Chciuka-Celta (1916–2001), białego kuriera, cichociemnego, emisariusza, bohaterskiego żołnierza Polskiego Państwa Podziemnego, wieloletniego redaktora i zastępcy dyrektora Sekcji Polskiej Radia Wolna Europa

2015/2016

- szkolna wycieczka do Muzeum Polskiego w Raperswilu
- spotkanie z pisarką p. Agnieszką Steur

2016/2017

- spotkanie z wokalistką jazzową, nauczycielką śpiewu, kompozytorką i autorką tekstów panią Agnieszką Hekiart
- spotkanie z saksofonistą i kompozytorem jazzowym panem Leszkiem Żądło

2017/2018

- uroczyste obchody 25-lecia powstania szkoły

2018/2019

- kierownikiem zostaje pan Jarosław Muszyński
- uroczysta akademia z okazji setnej rocznicy odzyskania niepodległości

2019/2020

- zmiana nazwy placówki ze Szkolnego Punktu Konsultacyjnego na Szkołę Polską
- Kathrin Schröter zajęła pierwsze miejsce w II Konkursie Recytatorskim dla Polaków z Bawarii
- w lutym z powodu pandemii COVID-19 szkoła zostaje zmuszona do przejścia w tryb nauczania zdalnego
- uczennica Anna Häcker zostaje laureatką XVI Olimpiady Języka Polskiego w Niemczech

2020/2021

- wprowadzenie dziennika elektronicznego
- „Polska Niepodległa – kraj moich przodków” realizacja szkolnego projektu patriotycznego
- zwiedzanie z przewodnikiem Muzeum Miasta Gdańsk (on-line)
- spotkanie z panią Beatą Ostrowską autorką książek dla dzieci i młodzieży (online)
- uczennica Laura Ślusarczyk zostaje laureatką XVII Olimpiady Języka Polskiego w Niemczech
- uczennica Weronika Weiss zostaje finalistką międzynarodowego Konkursu Recytatorskiego „Słowem – Polska” pod patronatem Pierwszej Damy RP

2021/2022

- kierownikiem zostaje pani Anna Rejnin
- pożegnanie śp. pani Ewy, wdowy po patronie szkoły Tadeuszu Chciuku-Celcie
- udział w programie Ministerstwa Edukacji i Nauki „Aktywna tablica”
- zwiedzanie z przewodnikiem Muzeum Powstania Warszawskiego (online)
- udział uczniów klas 4–6 w badaniu przeprowadzonym przez Uniwersytet Ludwika i Maksymiliana w Monachium na temat kompetencji tekstowej polskojęzycznych dzieci w Niemczech; Nela Wroblewska została autorką najlepszego opowiadania
- wycieczka klas licealnych i obejrzenie wystawy „Stille Rebellen” (arcydzieła polskich malarzy z tzw. szkoły monachijskiej) zorganizowanej pod patronatem Konsulatu Generalnego RP w Monachium
- uczennica Sara Baranowicz zostaje laureatką XVIII Olimpiady Języka Polskiego w Niemczech (grupa młodszą)
- organizacja akcji dobroczynnej „Dzieci – dzieciom”; pomoc dla dzieci uchodźców z Ukrainy
- spotkanie z pisarzem panem Łukaszem Wierzbickim (online)
- „Książki mają moc” – projekt czytelniczy

2022/2023

- „Romantyczna i Niepodległa” – realizacja szkolnego projektu patriotycznego
- „Naftowa Niepodległość” – żywa lekcja historii w 200-setną rocznicę urodzin Ignacego Łukasiewicza
- udział w III Międzynarodowej edycji VII Ogólnopolskiej bicia rekordu w czytaniu na przerwie
- „Uwolnij książkę!” – projekt czytelniczy
- udział w uroczystości odsłonięcia tablicy upamiętniającej pisarza Józefa Mackiewicz przez wiceprezesa IPN dr. hab. Karola Polejowskiego i Konsula Generalnego RP w Monachium, p. Jana M. Malkiewicza
- zwiedzenie wystawy polskich artystek z Monachium „Drogi i miejsca”
- certyfikat Akademii Edukacji Polonijnej
- otwarcie w szkole dwóch oddziałów dziecięcych dla dzieci w wieku przedszkolnym
- udział w programie Ministerstwa Edukacji i Nauki „Laboratoria Przyszłości”
- „Uczenie się, ...” – projekt dla rodziców
- Mateusz Nepselski zakwalifikował się do finału VII Olimpiady Historii Polski dla Polonii i Polaków za granicą
- Jonathan Witte został laureatem Konkursu Historii Polski dla Juniorów dla Polonii i Polaków za granicą
- pani Agnieszka Bizoń, nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej, została laureatką XIV edycji konkursu „Być Polakiem” dla grupy nauczycielskiej
- Sara Baranowicz i Gabriela Jasińska zakwalifikowały się do finału XIX Olimpiady Języka Polskiego w Niemczech
- udział w czwartej edycji projektu ORPEG „Latająca Poradnia” (online)
- Piknik Jubileuszowy z okazji obchodów 30-lecia istnienia szkoły

UROCZYSTOŚCI I PROJEKTY CYKLICZNE ORGANIZOWANE W SZKOLE

- obchody Narodowego Święta Niepodległości
- obchody Narodowego Święta Trzeciego Maja
- święto patrona szkoły Tadeusza Chciuka-Celta
- uroczyste pasowanie na uczniów naszej szkoły
- Dyktando o Pióro Dyrektora Szkoły Polskiej w Monachium
- Olimpiada Języka Polskiego w Niemczech
- Olimpiada Historii Polski dla Polonii i Polaków za granicą
- konkurs recytatorski
- udział w obchodach upamiętniające wyzwolenia obozu koncentracyjnego w Dachau
- szkolne miłośniki, klasowe spotkania wigilijne oraz bale karnawałowe
- coroczne zbiórki na rzecz bezdomnych zwierząt w Polsce
- wycieczki kończące trzyletnią edukację wczesnoszkolną
- wycieczki klas licealnych śladami poloników w Bawarii

Kalendarium przygotowane przez zespół nauczycieli szkoły

Scena fabularyzowana z filmu, pojęcie przez UB w Dworze Czeczów w Kozach, w roli Bartłomieja Boby aktor Piotr Piecha, prócz niego rekonstruktorzy w oryginalnych mundurach.

W imię najwyższych wartości

Historia walki rodziny Bobów o wolność w wychowaniu i edukacji w filmie i książce

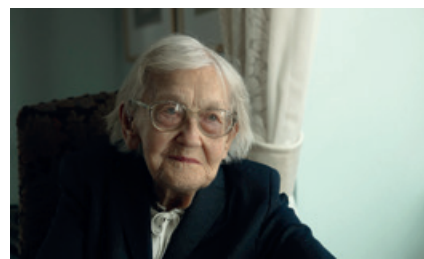
W latach 1952–1981 jedyna w PRL rodzina Państwa Danuty i Bartłomieja Bobów praktykowała edukację domową swoich pięciorga dzieci jako wyraz sprzeciwu wobec komunistycznego, ateistycznego, prosowieckiego państwowego wychowania – wbrew opresyjnemu systemowi politycznemu i ówczesnym przepisom oświatowym.

Współczesne środowisko edukacji domowej w RP odnalazło w niej pomost między tradycją trwającą aż do końca II wojny światowej a przywróconą wolnością w edukacji po '89 r. i współczesnością. Nestorka rodziny, studwuletnia obecnie Danuta Boba, jako jedyna edukatorka domowa została nagrodzona Medalem Komisji Edukacji Narodowej, krakowską odznaką Honoris Gratia, oraz wpisana na listę zasłużonych dla miasta Bielska-Białej. Powstały liczne artykuły w prasie krajowej i zagranicznej, podcast „Więcej niż edukacja”, a także hasła Danuty i Bartłomieja w Wikipedii, dzięki którym historia ta stała się znana w szerszych kręgach społecznych, stając się zasobem nie tylko historii edukacji domowej czy ogólnie edukacji w Polsce, ale i historii wczesnej (bo już od 1952 r.), a skutecznej (sprawa wygrana w Sądzie Najwyższym w 1962 r.) opozycji antykomunistycznej.

Film

Historię zainteresowało się dwóch filmowców, wybitnych dokumentalistów, Piotr Augustynek i Krzysztof Ridan (syn Jerzego Ridana znanego z filmów dokumentalnych o historii Nowej Huty i działach opozycyjnych na jej terenie w Krakowie). Filmowcy, mając na uwadze wiek świadka wydarzeń Danuty Boby niezwłocznie (w 2021 r.) przystąpili do gromadzenia materiału i starań o środki na produkcję. Autorem scenariusza i reżyserem fabularyzowanego filmu dokumentalnego pt. „W imię najwyższych wartości” został

P. Augustynek, K. Ridan natomiast zajął się produkcją i montażem. Muzykę do filmu stworzyli, z wykorzystaniem motywu z chóru J.S. Bacha, Jan i Bogusława Oberbek z Krakowa.

Kadr z filmu – rozmowa ze stuletnią Danutą Bobą.

Rodzina Bobów zaangażowała się w dostarczenie dokumentów, fotografii oraz artefaktów, które „zagrały” w fabularyzowanych scenach ilustrujących historię prezentowaną w formie wywiadów z nestorką Danutą i jej dziećmi. Łącznikiem pomiędzy realizatorami a grantodawcami stało się Stowarzyszenie Filmowe Trzeci Tor z Krakowa, a prezes stowarzyszenia, historyk IPN Wojciech Paduchowski, roztoczył nad filmem opiekę merytoryczną. Film dofinansowano ze środków Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. R. Dmowskiego i I. J. Paderewskiego w ramach Funduszu Patriotycznego oraz Filmoteki Małopolskiej. Zdjęcia były wykonywane przede wszystkim w Dworze Czeczów w Kozach, w którym rodzina Bobów mieszkała w latach 50. i gdzie zaczęła się ta historia, a także miały miejsce najdotkliwsze represje. Zgodnie z koncepcją autora

scenariusza w postaci rodzeństwa Bobów mieli się wcielić przede wszystkim członkowie rodziny. Podjęła się tego rodzina Tesarczyków – czyli wnukowie jednego z edukowanych domowo bliźniaków – Bogusława Boby, Joanna grała Bogumiłą, Piotr – Bogdana, a Karol – Bogusława. W rolę Bolesławy wcieliła się córka reżysera Anna Augustynek. Role małżeństwa Bobów zagraли zawodowi aktorzy Julia Dyga – wnuczka Danuty Boby (grająca m.in. w Teatrze Słowackiego w Krakowie) – i Piotr Piecha, na co dzień związany z Teatrem Ludowym w Krakowie, który także zajął się reżyserią scen fabularyzowanych z udziałem dzieci. W filmie wystąpiła też sama nestorka i cała piątka rodzeństwa Bobów. Prapremiera filmu, przy wypełnionej po brzegi sali, odbyła się 13 maja br. w koziańskim Domu Kultury, który mieści się obecnie właśnie w Dworze Czeczów, gdzie niegdyś było Liceum Rolniczo-Mechaniczne. Jego dyrektorem, choć na krótko, został Bartłomiej Maria Boba i dlatego też rodzina zamieszkała we dworze. Film jest obecnie prezentowany na festiwalach i pokazach specjalnych oraz może być „zapraszany” przez różne ośrodki. W następnym roku planowana jest jego emisja w telewizji, a w dalszej przyszłości w Internecie.

Książka

Prócz świata filmu, historię zainteresowało się środowisko naukowe. Dr Magdalena Gierczak-Borkowska z Instytutu Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego w swojej drugiej książce o edukacji domowej (pierwsza była poświęcona ED jako alternatywie edukacyjnej dla dzieci zdolnych) postanowiła zapełnić białą plamę w historii

Scena fabularyzowana z filmu, pojęcie przez UB w Dworze Czeczów w Kozach, w roli Bartłomieja Boby aktor Piotr Piecha, prócz niego rekonstruktorzy w oryginalnych mundurach.

tej formy edukacji na ziemiach polskich i opisać w sposób analityczny, na podstawie własnych badań – dokumentów i wywiadów narracyjnych ze świadkami, losy rodziny Bobów. Historię tą zamieściła na 53 stronach książki pt. „Edukacja domowa od tradycji ku współczesności”, wydanej w 2022 r. przez Uniwersytet Opolski. Książka była prezentowana podczas wieczoru autorskiego towarzyszącego prapremierze filmu. Tak jak film prezentuje opowieść w formie wzruszających obrazów, które niosą widza w odległy czas nasycony wydarzeniami jakie współczesnym z trudem mogą pomieścić się w głowach, tak książka pomaga wyobraźni czytelnika zracjonalizować wydarzenia prezentując fakty oraz analizę naukową historii edukacji Bobów na tle długiej i bogatej tradycji edukacji w rodzinach oraz jej aktualnej formy i perspektyw na przyszłość. Tak mówi o niej sama autorka: *W 2017 roku dowiedziałam się, że żyje w Polsce rodzina, która prowadziła edukację domową w czasach PRL-u. I choć ze względu na inne zobowiązania zawodowe nie od razu mogłam przystąpić do badań, była to dla mnie bardzo cenna wiadomość. Dotychczas uważano bowiem, że od zakończenia II wojny światowej aż do przełomu ustrojowego połowy lat dwudziestych XX wieku nie było w naszym kraju edukacji domowej. Nowy urząd państwa nie sprzyjał nauczaniu domowemu, a i trudne doświadczenia lat wojny sprawiły, że szkoła była często postrzegana jako element „lepszego jutra”, który rodzice chcieli zapewnić swoim dzieciom. Od 1956 roku zupełnie wykluczono*

legalną możliwość realizowania nauki poza szkołą – uczęszczanie do szkoły stało się prawnie nakazaniem obowiązkiem każdego dziecka. Tym bardziej intrzygowała mnie wiadomość o tym, że w tym właśnie czasie edukacja domowa była jednak praktykowana i to przez bardzo długi czas. Opis edukacji domowej w rodzinie Bobów jest niezmiernie ważną częścią tej książki, ponieważ wnosi do nauki nową wiedzę, po części wypełniając istniejącą lukę w opisie historii polskiej edukacji domowej. – Lata socjalizmu sprawiły, że Polacy zapomnieli o nauczaniu domowym. Choć ma ono znacznie dłuższą tradycję niż szkoła, pamięć o takim rozwiązaniu nie przetrwała do lat nam współczesnych. Edukacja domowa jest dzisiaj przedstawiana jako swoiste novum, wzbudza zdziwienie i wątpliwości, z którym muszą zmagać się rodziny realizujące obowiązek szkolny w tym trybie. Historia edukacji domowej w rodzinie Bobów stanowi swoisty łącznik między tradycją a współczesnością tej idei i praktyki edukacyjnej – łączy te dwa okresy w książce, choć nie połączyła ich w życiu. Bobowie nie znaleźli innych rodzin, które również podjęłyby naukę dzieci z dala od propagującej ideały komunizmu szkoły, a Bartłomiej Boba – inicjator domowego wychowania pięciorga własnych dzieci – nie doczekał zmian ustrojowych, które zarówno dopuściły prawnie edukację domową, jak i w pewnym stopniu umożliwiły zróżnicowanie oferty edukacyjnej szkół. Pamięć wspólnoty – budowana przez stulecia – została przerwana. Tym bardziej cieszę się, że miałam możliwość prowadzić badania narracyjne z udziałem pani Danuty Boby i to w dniu

Jej dziewięćdziesiątych dziewiętych urodzin. Mam nadzieję, że obraz edukacji domowej zrekonstruowany w książce na podstawie dokumentów, zdjęć oraz wywiadów z córkami państwa Bobów i panią Danutą przyczyni się do budowania ciągłości społecznego doświadczenia, tej zbiorowej pamięci, a tym samym lepszemu poznaniu opisywanego przeze mnie od lat – ciągle mało znanego w Polsce – zjawiska.

Planowane są dalsze prezentacje filmu oraz książki, a zaopatrzyć się w nią można również w wydawnictwie Uniwersyteckim.

Zwiastun filmu można obejrzeć w Internecie: <https://www.youtube.com/watch?v=bUh7vhMoOHI&t=58s>

Reportaż z prapremiery pod linkiem: <https://www.youtube.com/watch?v=fIkE-SePe5Nk>

Bożena Boba-Dyga

W artykule wykorzystałam wywiad z Dr. Gierczak-Borkowską, jaki przeprowadziłam dla Magazynu Kreda.

Bożena Boba-Dyga z książką Magdaleny Gierczak-Borkowskiej, w której są aż 53 strony o historii rodziny Bobów.

Prapremiera filmu dokumentalnego ze scenami fabularyzowanymi pt. W imię najwyższych wartości w Dworze w Kozach. Ekipa filmowa z rodziną Bobów i gośćmi wydarzenia w tym reprezentacją rady miasta Bielska-Białej, Pszczyny, Gminy Kozy oraz Stowarzyszenia Edukacja w Rodzinie z Warszawy.

Baltic Opera Festival

w Gdańsku i Sopocie

(14–17 lipca 2023 r.)

Jak Czytelnicy pamiętają, pierwszy Baltic Opera Festival miał odbyć się latem 2021 roku, ale z powodu pandemii koronawirusa przełożono go o dwa lata. Światowej sławy bas-baryton Tomasz Konieczny, inicjator i dyrektor artystyczny imprezy, powiedział wtedy w wywiadzie dla „Mojego Miasta”, że festiwal będzie opierał się na swojej przedwojennej tradycji i zaoferuje melomanom coś nowego.

Festiwal w Sopocie kojarzy się przede wszystkim z muzyką rozrywkową. Tymczasem od momentu powstania Opery Leśnej w 1909 r. do 1944 r. wystawiano tam opery. Ten jedyny w swoim rodzaju „teatr natury”, charakteryzował od początku niezwykła akustyka. Śpiewacy czuli się tam o wiele lepiej niż w zamkniętym teatrze. Nie musieli forsować głosów, bo nawet najciszej wypowiedziane słowo było słychać w najdalszym kącie widowni. Stały elementami scenografii były żywe drzewa i fragmenty skalne, a wieczorne światło, przechodzące w mrok, dawało dodatkowy efekt wizualny. Od 1922 r. królowały na scenie Opery Leśnej dzieła Ryszarda Wagnera, głównie poszczególne części „Pierścienia Nibelunga”, których treść znakomicie współgrała z naturalną scenerią. Z tego powodu nazwano Sopot „Bayreuth Północy”.

Od rywalizacji do współpracy

Wznowienie sopockiej tradycji było marzeniem nie tylko Tomasza Koniecznego, ale i niemieckiego dziennikarza muzycznego Einharda Luthera, który poświęcił 50 lat życia na dokumentowanie historii tego wydarzenia kulturalnego. Owocem jego pracy jest monografia „Die Zoppoter Waldoper. Bayreuth des Nordens”. Z treści książki wynika, że festiwal sopocki był mniej elitarny niż Bayreuther Festspiele, a w czasach nazistowskich bronił się przed upolitycznieniem.

Baltic Opera Festival przypada na czas, kiedy w Bayreuth prowadzone są próby do tamtejszego festiwalu. Przed wojną obie imprezy odbywały się prawie równocześnie i w 1937 r.

doszło między nimi do konfliktu. Dyrektor artystyczny sopockiego festiwalu Hermann Merz próbował zwerbować najlepszych śpiewaków. Heinz Tietjen, kierownik sceny Bayreuther Festspiele, postawił im ultimatum: albo Bayreuth, albo Sopot. W okresie prób organizował im tyle zajęć, że nie mieli czasu na występy gościnne. Winifred Wagner, synowa kompozytora, też uważała Operę Leśną za konkurencję.

Tym razem obie imprezy ściśle współpracują ze sobą. Jedną z członkiń Komitetu Honorowego Baltic Opera Festival jest profesor Katharina Wagner, prawnuczka kompozytora. Należą do niego także dyrektorzy instytucji kulturalnych i sławnych teatrów operowych jak Metropolitan Opera i Teatro alla Scala, a oprócz tego dyplomaci i znane osobistości ze świata muzycznego. Organizatorami są Opera Bałtycka w Gdańsku, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polski i Narodowe Centrum Kultury, przy współpracy z Instytutem Dal Segno.

Wagner w harmonii z Szymanowskim

Na plakacie festiwalowym Ryszard Wagner „rozmawia” ze swoim młodszym polskim kolegą Karolem Szymanowskim. Szymanowski nie przepadał za twórczością Wagnera, uważając ją za „tryumf niemieckiego imperializmu”. Z jego oper cenił najwyżej „Tristana i Izoldę” i słuchał jej transmisji radiowej nawet na łożu śmierci. Podczas Baltic Opera Festival nastąpi symboliczne „pogodzenie” obu kompozytorów. Rozpocznie go wystawienie operetki Karola Szymanowskiego

Jolanta Łada-Zielke

„Loteria na mężów, czyli narzeczony nr 69” 14 lipca, na scenie Opery Bałtyckiej w Gdańsku. Obecność tego gatunku w programie jest też zgodna z tradycją, bo w pierwszych latach działalności Opery Leśnej pokazano tam „Barona cygańskiego” Johanna Straussa (1913). W „Loterii na mężów...” wezmą udział artyści Opery Krakowskiej, między innymi tenor Tomasz Kuk i sopran dramatyczny Magdalena Barylak. Oboje mają na koncie role wagnerowskie i zapisali się w pamięci krakowskich melomanów jako Tannhäuser i Elisabeth w 2018 r. Barylak śpiewała też partię Senty w superprodukcji

Tomasz Konieczny – inicjator i dyrektor artystyczny Festiwalu (Foto: Krzysztof Mystkowski/KFP)

„Holender tułacz” w 2015 r. we Wrocławiu. Obok doświadczonych wokalistów publiczność usłyszy i zobaczy najzdolniejszych adeptów sztuki śpiewu.

Centralnym punktem Festiwalu będzie wystawienie „Holendra tułacza” Ryszarda Wagnera w Operze Leśnej, w dniach 15 i 17 lipca 2023 r., w międzynarodowej obsadzie. W roli tytułowej wystąpi Andrzej Dobber, a partnerować będą mu Ricarda Merbeth (Senta), Franz Havlata (Daland), Dominik Sutowicz (Sternik), Stefan Vinke (Eric) i Małgorzata Walewska (Mary). W spektaklu wezmą udział Orkiestra, Chór i tancerze Opery Bałtyckiej pod kierownictwem muzycznym Marka Janowskiego.

Jako imprezę towarzyszącą organizatorzy proponują maraton filmowy w dniu 16 lipca. Będą też spotkania z gwiazdami, kursy poświęcone edukacji muzycznej, a także warsztaty dla dzieci. Ale najważniejsze, że reaktywujemy festiwal operowy w Sopocie przyczyni się do budowania i wzmacniania więzi kulturowej między Polską a Niemcami. Szczegóły program oraz informacje o biletach na stronie internetowej: <https://balticoperafestival.pl>

Wanda (Wanda Franek) i Rytyger (Andrzej Lampert). Foto © Opera Krakowska

Dlaczego Wanda nie chciała Niemca?

Cyprian Kamil Norwid napisał dramat misteryjny „Wanda” (1851) jako własną interpretację legendy o lechickiej królowej, „co nie chciała Niemca”. Tekst sztuki posłużył polskiej kompozytorce współczesnej, Joannie Wnuk-Nazarowej jako libretto opery pod tym samym tytułem. Utwór powstał w 2021 roku, wtedy też wystawiono go w wersji półscenicznej na Dziedzińcu Zamku Królewskiego na Wawelu. „Właściwa” premiera dzieła odbyła się 1 kwietnia 2023 r. w Operze Krakowskiej, w reżyserii Waldemara Zawodnińskiego. Jako soliści wystąpili Wanda Franek w roli tytułowej i Tomasz Konieczny jako Grodny oraz zespół Opery Krakowskiej i Baletu pod dyrykcją Michała Klauzy.

Legendarna królowa Wanda rządziła Lechią (dawna nazwa Polski) w IV lub VII wieku naszej ery. Sztuka Norwida zaczyna się w momencie, kiedy gród krakowski oblega wódz germański Rytyger, który pragnie poślubić królową. Wanda nie chce wyjść za niego, bo przewiduje, że silniejsza i bardziej rozwinięta cywilizacyjnie Germania wchłonieby o wiele słabszą Lechię. Istnieją trzy możliwe zakończenia tej legendy. Zgodnie z pierwszym Wanda rzuca się do Wisły, aby przez swoją śmierć wybłagać u boginii Żywii odwrót wojsk germańskich. Według drugiej wersji Lechici pokonują Germanów w bitwie. W trzeciej, po porażce Germanów, Rytyger przebija się mieczem, nie mogąc znieść tej hańby. Wanda, która przyrzekła złożyć bogom ofiarę z siebie w zamian za zwycięstwo, topi się w Wiśle.

A oto, co o dramacie Norwida opowiedziała mi Joanna Wnuk-Nazarowa:

Norwid poznał wszystkie wersje legendy, ale głębiej odczytał jej przesłanie. Wcześniej przedstawiano władcę germańskiego jako wroga, który chce najechać i złupić Lechię, jeśli królowa mu odmówi. U Norwida Wanda jest zakochana w Rytygerze, a z treści sztuki wynika, że znali się wcześniej. Rytyger przybywa na Wawel w przebraniu Skalda, który ma przygrywać gościom w czasie uczty. Namawia Wandę, aby z nim uciekła, a potem razem wyruszą na podbój Europy. Mówi: „Jakże podziwiam cię będąc dziewczynką naszą, rzucającą toporem i włócznią!” Nie jest to więc antyfe ministyczna sztuka, bo gloryfikuje kobietę i stawia ją na równi z mężczyzną. Nie jest też antyniemiecka. Wojsko germańskie jest pokazane jako świetnie zorganizowane i uzbrojone. Rytyger to człowiek rozumny, który nie wierzy w przesady ani w bogów, tylko w siłę

oręża. Nie uważa Słowian za gorszych, ale trudno mu ich zrozumieć. Norwid pokazuje, że duchowość to domena Wschodu, a praktycyzm – Zachodu.

Takie przedstawienie Wandy i Rytygera świadczy o szerokich horyzontach myślowych autora.

Norwid dużo podróżuje, długo przebywa w Dreźnie i w Berlinie oraz we Włoszech: Wenecji, Florencji. W 1848 r., w czasie Wiosny Ludów, przybywa do Rzymu, aby wraz z Zygmuntem Krasieńskim przyłączyć się do obrońców papieża Piusa IX. Tam też pisze „Wandę”. Pierwszy rękopis sztuki przypuszczalnie spłonął podczas Wiosny Ludów. W 1851 r. powstaje druga wersja „Wandy”, której akcja rozgrywa się w Wielkim Tygodniu. W Wielki Czwartek odbywa się na Wawelu uczta (aluzja do Ostatniej Wieczery), na którą Grodny zaprasza gości, głównie z Bliskiego i Dalekiego Wschodu. Grodny jest

przeciwnikiem Rytygera i jako jedyny źle wyraża się o Germanach. W Wielki Piątek cały lud znosi dary dla królowej. Grodny każe im złożyć z nich stos, na który królowa wstępuje i skacze stamtąd do Wisły, ku rozpacz swoich poddanych i Rytygera.

A więc tekst dramatu o czasach pogańskich zawiera motywy chrześcijańskie.

Norwid znalazł w klasztorze w Górach Świętokrzyskich zapis, że kiedy Chrystus umierał na krzyżu, „zwrócił głowę ku północnym ludom i ręką z krzyża im błogosławił”. Wanda wstępując na stos mówi, że widziała rękę, przez którą pada promień światła i to jest właśnie ta błogosławiąca dłoń Chrystusa. Śmierć Wandy nie jest więc samobójstwem, bo Kościół rozgrzesza kogoś, kto poświęca swoje życie dla innych. Niektórzy dopatrują się w symbolice wody, że pogańska królowa dostąpiła łaski chrztu.

Opera „Wanda” – ostatnia scena. Foto © Opera Krakowska

Czy komponując muzykę sięgała Pani do dawnych źródeł?

Nie, nie robiłam stylizacji na żadną epokę. Dialog Grodnego z Panną napisałam w rytmie krakowiaka. Kiedy Wanda wstępuje na stos, słychać marsz żałobny utrzymany w rytmie poloneza. Na końcu światło jest wygaszane stopniowo, do zupełnej ciemności. Muzyka imitująca lament Lechitów też stopniowo zanika.

Jakie jest przesłanie opery „Wanda”?

Autorowi zarzucano, że jego dramat jest za mało „antyniemiecki”, ale kiedy Norwid go pisał, Bismarck nie był jeszcze u władzy i nie przeprowadzał Kulturkampf. Ja nie kierowałam się względami politycznymi. Dla mnie treścią tej opery jest wielka miłość dwojga ludzi, która z powodu różnic kulturowych i uwarunkowań politycznych nie ma szans na spełnienie.

Dziękuję za rozmowę.

rozmowę przeprowadziła –
Jadwiga Zabierska

Joanna Wnuk-Nazarowa urodziła się 28 maja 1949 r. w Gdyni. Studiowała dyrygenturę i kompozycję w klasie Krzysztofa Pendereckiego w Akademii Muzycznej w Krakowie. Brała udział w mistrzowskich kursach dyrygentury u Hansa Swarowsky'ego w Austrii. W latach 1973–78 pracowała jako kierownik muzyczny w teatrach krakowskich. Jako dyrygent uczestniczyła w międzynarodowych festiwalach (Warszawska Jesień, Oregon Bach Festival). Od 1991 do 1997 sprawowała funkcję Dyrektora Naczelnego Państwowej Filharmonii w Krakowie. W latach 1997–99 zajmowała stanowisko Ministra Kultury i Sztuki, a od 2000 do 2018 r. była Dyrektorem Naczelnym i Programowym Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach (NOSPR). Dzięki niej wybudowano dla Orkiestry nową siedzibę w 2014 r., której akustykę projektował Yasuhisa Toyota, późniejszy współtwórca Elbphilharmonie w Hamburgu. Kompozytorka jest obecnie Dyrektorem Międzynarodowego Konkursu Muzycznego im. Karola Szymanowskiego. Pisze przede wszystkim muzykę teatralną i filmową, a „Wanda” jest jej pierwszą operą. 3 maja 2023 r. została uhonorowana najwyższym polskim odznaczeniem, Orderem Orła Białego.

Korzenie Dywizjonu 303

Merian Caldwell Cooper i Eskadra Kościuszkowska w wojnie polsko-bolszewickiej

CZĘŚĆ 4

Początkowo Józef Piłsudski odniósł się nieufnie do pomysłu sformowania jednostki myśliwskiej z pilotów amerykańskich, nie doceniał też lotnictwa. W wojnie z bolszewikami wykazało ono jednak swą niepodlegającą wątpliwości przydatność.

Merian C. Cooper odwiedza Dywizjon 303 [źródło: Arkady Fiedler, *Staffel 303*]

W ocenie dowódców

Major Tadeusz Kutrzeba, szef frontu ukraińskiego, pisał do naczelnego dowództwa: „mam jeszcze jedną prośbę, lotników, lotników, lotników (...) oddam całą dywizję jak dostanę 20 aparatów i ręczę, że Budionny za tydzień przestanie istnieć (...) Zamiast poboru nowych roczników kawalerii zaangażowałbym cyrkowców amerykańskich, japońskich, którzy by rzucali bomby na Budionnego”. Wtórował mu Edward Rydz Śmigły: „na gwałt przysyłajcie aeroplany. Nie żałować pieniędzy na zakup na wielką skalę”.

I ponownie Tadeusz Kutrzeba, który relacjonował po latach: „Poza tym otrzymała 13. D.P. do swej dyspozycji 7 eskadrę lotniczą imienia Kościuszki pod dowództwem płk. Fount le Roy. Była to eskadra ochotników amerykańskich (...), których 13. D.P. będzie miała na zawsze w pamięci jako brawurowych towarzyszy walki, którzy w znakomity sposób przyczynili się do załamania konnicy Budionnego”.

Lwów, który był celem Konarmii, uratowano – według ówczesnych ocen – głównie dzięki lotnictwu, a więc przy udziale Amerykanów. Potwierdzają to słowa generała Antoniego Listowskiego: „Amerykańscy lotnicy pomimo wyczerpania walczyli jak szaleni. Bez ich pomocy dawno temu by nas diabli wzięli” oraz raport polskiego Sztabu Generalnego, mówiący, iż eskadra siała „panikę i chaos w szeregach wroga”.

Norman Davis stwierdził, że „Aeroplany (...) były najnowocześniejszym sprzętem wojskowym i najsukuteczniejszą odpowiedzią na sowiecką kawalerię”. Winston Churchill był za wystaniem eskadr RAF-u do Polski, podobnie Horace Rumbold – ambasador Wielkiej Brytanii w Warszawie. Generał Kazimierz Sosnkowski prosił attaché wojskowego w Waszyngtonie o przysłanie, ilu się tylko da, eskadr lotniczych.

JAROSŁAW ZIÓŁKOWSKI

Dzieli życie między Bochum i rodzinną Gdańsk; jest absolwentem historii UG; zajmuje się m.in. przewodnictwem turystycznym i przekładami literatury; jego staraniem ukazał się w Niemczech „Dywizjon 303” Arkadego Fiedlera (tytuł niemieckiego wydania: „Staffel 303. Die polnischen Jagdflieger in der Luftschlacht um England”).

ona w sposób szczególny działania amerykańsko-polskiej eskadry lotniczej, która budziła, czego dowodzą przekazy, respekt u wroga. W ostatecznym rozrachunku zapewne nie tak istotne były straty zadawane budionnowcom, ile fakt, iż pozbawiono Konarmię – dzięki zwiadowi lotniczemu – jej podstawowego atutu, czyli zaskoczenia, a nadto – przez rozbijanie przemarszów – spowolnienie jej operacji. Zyskiwano czas tak niezbędny wojskom polskim, by mogły się wycofać w uporządkowanym szyku i zachować sprawność bojową na decydującą rozprawę.

Pora się zastanowić, czy wyjęcie któregoś z elementów wspomnianej układanki defensywy polskiej nie spowodowałyby powstania w jej strukturach zgubnej w skutkach wyrwy. Czy takim elementem były również działania 7 Eskadry, można oczywiście tylko domniemywać, ale wykluczyć tego przypuszczenia, wobec przytoczonych faktów, się nie da. Zwłaszcza że jednostka ta wybiła się na jedną z najlepszych eskadr ówczesnego polskiego lotnictwa. Spadkobiercami tej tradycji stały się 111 Eskadra Myśliwska, która w początkach września 1939 roku broniła Warszawy, a następnie Dywizjon 303 broniony Londynu podczas Bitwy o Anglię. I to na brytyjskiej ziemi Merian C. Cooper – już jako uznany hollywoodzki producent, reżyser i scenarzysta – odwiedził swych sławnych młodszych kolegów.

Dziś pamięć i godło 7 Eskadry Kościuszkowskiej podtrzymuje 23 Baza Lotnictwa Taktycznego w Mińsku Mazowieckim.

Nim Merian C. Cooper trafił do niewoli sowieckiej, w 7 Eskadrze obok 6 Polaków znalazło się 11 Amerykanów. W sumie było ich 21, przy czym nie wszyscy zdążyli wziąć udziału w działaniach bojowych. Trzech zginęło – zostali pochowani i upamiętnieni na Cmentarzu Obrońców Lwowa.

Miejsce pochówku i upamiętnienie amerykańskich pilotów na Cmentarzu Obrońców Lwowa; stan obecny [zdj. Wojciech Ziółkowski]

Co odwróciło losy wojny?

W 1920 roku świat uznał, iż dni niepodległej Polski są policzone, bowiem przeciwnik miał przewagę liczebną oraz inicjatywę wobec znajdujących się w odwrocie jej wojsk. Rodzi się zatem pytanie: Co zadecydowało o sukcesie naszych antenatów? Przyczyn należy się zapewne dopatrywać w szczegółach, które, razem wzięte, w ostatecznym rozrachunku przechyliły szalę zwycięstwa na stronę Polaków.

Większymi możliwościami mobilizacyjnymi sowiektów przeciwstawiono siły, których profesjonalność wynikała z faktu, iż ich trzon stanowili żołnierze wyszkoleni w formacjach zaborców, a wzmocniły je utworzona we Francji i dobrze uzbrojona armia generała Józefa Hallera oraz przybyła z Odessy dywizja generała Lucjana Żeligowskiego. Złamano nadto szyfry wroga. Dopomógł wreszcie i sam Stalin, zatrzymując podległe mu wojska pod Lwowem, przez co osłabił Sowietów w Bitwie Warszawskiej. Takich elementów można znaleźć wiele, wspomnijmy więc jeszcze jakże ważną pomoc z zewnątrz – głównie francuską i węgierską – ale pamiętajmy i o lotnictwie, które dało Polsce przewagę w powietrzu, a zatem i o walczących po naszej stronie Amerykanach.

Wypełniali oni, ramię w ramię z naszymi pilotami, zadania zwiadowcze, kurierskie, a także bojowe – od pewnego momentu głównie przeciw 1 Armii Konnej Budionnego, niezwykle skutecznej formacji liczącej 16 tysięcy szabel, która niosła ze sobą ciągłe zagrożenie przełamania frontu, oskrzydlenia czy odcięcia od sił głównych oraz wyniszczenia oddziałów polskich. Odczuła

Cytaty pochodzą z: N. Davis, *Orzeł biały, czerwona gwiazda. Wojna polsko-bolszewicka 1919 – 1920*; Godziemba, *Orły kontra Budionny*; T. Kutrzeba, *Wyprawa kijowska 1920 roku*; L. Olson, S. Cloud, *Sprawa honoru. Dywizjon 303 Kościuszkowski. Zapomniani bohaterowie II wojny światowej*.

Polscy bobsleiści – Olimpiada w St. Moritz w 1928 roku

Patriota, olimpijczyk, męczennik

Od września 2021 roku na cmentarzu w Perlacher Forst w Monachium znajduje się nowa kwaterna pamięci – Herrenhein I. Pochowanych jest tam 3996 ofiar nazizmu, z czego ponad 3 000 to byli więźniowie obozu koncentracyjnego w Dachau.

Kiedy stoimy przed tablicami i czytamy nazwiska, nie zdajemy sobie sprawy, że za każdym z nich kryje się tragiczny los, tragedia rodzin i całego narodu – za każdym nazwiskiem napisanym czarnymi literami ukryta jest jakaś historia, o której nie wolno zapomnieć.

8 maja 2023 r. podczas oddawania hołdu Polakom pomordowanym przez nazistów – stojąc obok hrabiego Ludwika Lubienieckiego – wśród paru tysięcy nazwisk wygrawerowanych na szklanych tablicach zauważyłem napis **Broel-Plater Józef 1890–1941**.

- Panie hrabio, to przecież ktoś z pana rodziny. Czy zna pan jego historię? – zapytałem.

- Faktycznie, to ktoś z mojej rodziny, ale nic o nim nie wiem. – odpowiedział.

W wyniku dalszych badań okazało się, że chodzi tu o polskiego patriotę, olimpijczyka i męczennika.

Józef Broel-Plater urodził się 11 listopada 1890 r. w Kombulu w regionie Kombulmujza w Inflantach jako przedstawiciel zamożnego polskiego szlacheckiego rodu (był spokrewniony z Emilią Plater). Uczęszczał do gimnazjum św. Anny w Krakowie, a następnie studiował filozofię na elitarnym Uniwersytecie w szwajcarskim Fryburgu. Po wybuchu I wojny światowej w 1914 r. zgłosił się na ochotnika do wojsk francuskich. W walkach pod Verdun wykazał się odwagą, za co otrzymał Croix de Guerre – francuski Krzyż Wojenny – i awans na podporucznika. Pod koniec I wojny światowej przeszedł do tworzących się we Francji formacji polskich pod dowództwem generała Józefa Hallera (Błękitnej Armii), włączając się tym samym w walkę o niepodległość Polski. Biegłe władał trzema językami. Po odzyskaniu niepodległości, w 1919 roku, służył Naczelnemu Dowództwu i dyplomatom jako tłumacz.

Tablica pamięci z nazwiskiem polskiego olimpijczyka

Pasjonował się różnymi dziedzinami sportu. Uprawiał szermierkę, automobilizm, narciarstwo, bobsleje i strzelectwo. Podczas przygotowań do zimowych Igrzysk Olimpijskich w 1928 r. w czwórkach bobslejowych wraz z Jerzym Bardzińskim, Jerzym Łuckim, Jerzym Potulickim, Antonim Burą i Konradem Moniewskim (wszyscy to oficerowie Wojska Polskiego), otrzymał wsparcie Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przepisobienia Wojskowego.

Na początku XX wieku tylko nieliczne kraje miały tory nadające się do treningu i uprawiania sportu bobslejowego. Swoją „Olympia Bobrun St. Moritz-Celerina”, posiadała Szwajcaria – Niemcy – Garmisch-Partenkirchen, Francja – Chamonix, a Stany Zjednoczone Ameryki – Lake Placid. Mimo to ta młoda dyscyplina sportowa, na nieco prymitywnych saniach-bobslejach, szybko docierała do innych zakątków Europy. W 1907 roku w Szklarskiej Porębie powstał pierwszy w Polsce tor bobslejowy, a inauguracyjne zawody rozegrano na nim już w styczniu następnego roku. Na igrzyskach olimpijskich w St. Moritz, 1928 roku, pierwsza w historii reprezentacja Polski w bobslejach w składzie: Józef Broel-Plater, Jerzy Bardziński,

Jerzy Łucki (poległ 18 września 1939 r. w Stanisławowie), Jerzy Potulicki i Antoni Bura, zajęła 16 miejsce na 23 startujące osady.

Józef Broel-Plater w 1922 r. ożenił się z Ludwiką Nawroczyńską, którą wcześniej poznał w sztabie Armii Hallera. Osiedlił, wraz z żoną i córką Sławką, w małej posiadłości Celinówek pod Warszawą, gdzie prowadzili pensjonat pod nazwą „Dwory Polskie”. Żona pisała sztuki teatralne o tematyce patriotyczno-narodowej – grane przez amatorskie zespoły robotniczej młodzieży, które jednocześnie były ważnym ogniwem pracy oświatowej. W chwili wybuchu II wojny światowej oboje wstąpili do ruchu oporu Związku Walki Zbrojnej, a posiadłość stała się miejscem kontaktowym oraz punktem przetrzutu dla warszawskiego Getta.

W styczniu 1940 roku Józef Broel-Plater został aresztowany przez gestapo w Konstancynie i umieszczony w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen, otrzymując numer 25801. W dniu 6 września 1940 roku przewieziono go do Dachau (numer obozowy 18515). W obozie w Dachau, szykanowany i torturowany przez Niemców, umiera 30 czerwca 1941 roku. Jego prochy złożono na cmentarzu w Perlacher Forst.

Żonę Józefa Broel-Platera, Ludwikę, w roku 1941 aresztowało gestapo, poddając ją potem brutalnym przesłuchaniom na Pawiaku. Następnie wywieziono ją do obozu w Ravensbrück. W 1945 roku, uratowana przez Szwedki Czerwony Krzyż, zdecydowała się pozostać w Szwecji do końca swego życia. Działała społecznie w wielu organizacjach polonijnych i międzynarodowych, m.in. w UNRRA. W mieście Lund, wraz ze szwedzką Polonią, ufundowała pomnik Ofiar Obozów Koncentracyjnych. Zmarła 28 lutego 1972 r., a jej prochy złożono w sąsiedztwie pomnika. Zapewne nigdy nie przypuszczała, że imię i nazwisko jej męża znajdzie się kiedyś na tablicy pamięci na cmentarzu Perlacher Forst w Monachium.

Andrzej Białas

Przyszłość wodoru w perspektywie europejskiej

Wykorzystanie wodoru na szeroką skalę jest jednym z założeń zielonej transformacji Unii Europejskiej i wskazaniem kierunku rozwoju przemysłu UE na kolejne dekady.

Propozycja Aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie (*Net Zero Industry Act*) z dnia 16 marca 2023 roku, ustanawia generalne cele i sposoby wspierania rozwoju technologii wodorowej. Głównymi środkami proponowanymi przez UE są subwencje pieniężne dla podmiotów prywatnych i publicznych, co w przypadku dostępu do opatentowanych technologii oraz know-how może być niewystarczające.

Założenia Net Zero Industry Act

Net Zero Industry Act w odniesieniu do technologii wodorowej jest powiązany z Europejskim programem REpowerEU, który zakłada import 10 milionów ton oraz produkcję 10 milionów ton odnawialnego wodoru do 2030 roku. Założenia unijne obejmują również szeroką współpracę polityczną oraz ekonomiczną pomiędzy państwami członkowskimi. Dowodem na to jest wspólna deklaracja dotycząca produkcji elektrolizerów do zielonego wodoru o mocy minimum 100 GW do 2030 roku, podpisana przez Komisję Europejską oraz Europejski Sojusz na rzecz Czystego Wodoru (*European Clean Hydrogen Alliance*). W wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej zostaną utworzone „doliny wodorowe” (*hydrogen valleys*), które będą odpowiedzialne za produkcję oraz prowadzenie dalszych badań naukowych nad ulepszaniem technologii wodorowej. Jednym z założeń planu unijnego jest również przeprowadzanie szkoleń specjalistycznych, które mają kształcić kadrę pracowniczą na szeroką skalę.

Dostęp do chronionej technologii

Ustawodawca unijny pominął w swoim projekcie legislacyjnym problematykę uzyskania dostępu do praw wyłącznych, chroniących podstawową technologię do produkcji wodoru. Trzeba zasugerować, że jest to sprawa kluczowa, ponieważ rozwój tej gałęzi przemysłu wymaga dostępu do wiedzy chronionej przez patenty oraz *know-how* (w terminologii prawa patentowego do opisu ww. sytuacji używa się sformułowania *follow-on innovation*). Problem w UE nie polega na braku technologii, ale skoncentrowaniu większości wiedzy wśród dużych przedsiębiorstw posiadających monopol na rynku. Aby osiągnąć wysokie cele produkcyjne w wielkości 10 milionów ton odnawialnego wodoru w Europie, dostęp do technologii podstawowej powinien zostać umożliwiony start-upom, oraz małym i średnim przedsiębiorstwom. Każdy z podmiotów prywatnych istniejących na rynku może przyczynić się do rozwoju jednego z ogniw technologii, która w połączeniu z wiedzą oraz doświadczeniem dużych przedsiębiorstw, może zostać zastosowana na skalę rynkową. Można zasugerować, że poprzez budowę „dolin wodorowych”, które mają być odpowiedzialne za masową produkcję wodoru i rozwój technologiczny, Unia Europejska dąży do centralizacji produkcji. Jednakże, aby w pełni wykorzystać potencjał badawczy i ekonomiczny tych ośrodków, dostęp do wiedzy oraz współpraca z podmiotami prywatnymi jest niezbędna. Z tego względu, ograniczenie się przez ustawodawcę unijnego tylko do relokacji środków finansowych, bez wskazania preferowanego sposobu uzyskaniu dostępu do technologii, powinno zostać uznane za niepoprawne i wymaga dodatkowej interwencji ze strony UE.

Wybrane konsekwencje dla rynku europejskiego

Aby w pełni pobudzić szybki rozwój technologii wodorowej w Europie, konieczne jest stworzenie nowej formy dostępu do informacji

MICHAŁ BARYCKI

– doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Max Planck Institut für Innovation und Wettbewerb w Monachium. Prace doktorską pisze z dziedziny prawa patentowego, badając ustawodawstwa Niemiec, Polski, Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych oraz praktykę orzeczniczą Europejskiego Urzędu Patentowego. Do kręgu jego zainteresowań należy także prawo autorskie oraz prawo konkurencji. Autor publikacji naukowych w czasopiśmie polskich oraz zagranicznych.

chronionych patentami oraz *know-how*. Podstawowy sposób korzystania z technologii, w postaci uzyskania licencji od monopolistycznych koncernów nie jest wystarczający, ponieważ opłaty licencyjne mogą być celowo zawyżane poprzez ich silną pozycję konkurencyjną. Taka sytuacja może prowadzić do szczególnego typu niepowodzenia rynkowego, polegającego na braku dostępu do technologii poprzez nadmierną ochronę patentową. Rozwój technologii nie jest możliwy, ponieważ prowadzenie badań nad wynalazkami jest blokowane poprzez prawa wyłączne i wysokie opłaty za korzystanie z technologii. Instytut Maxa Plancka dla Innowacji i Konkurencji w Monachium opracował wiele publikacji naukowych, w których zostały wskazane inne metody uzyskania dostępu do informacji chronionej. W przypadku ww. typu niepowodzenia rynkowego, możliwymi sposobami, które umożliwiłyby korzystanie z informacji chronionych, są bezpośrednie licencje państwowe, licencje przymusowe lub ograniczanie możliwości egzekucji praw w postępowaniu przygotowawczym. Jednakże, te środki mają znaczenie w przypadku dóbr ważnych dla społeczeństwa, takich jak dostęp do leków lub ochrona zdrowia. Nie powinny być one wykorzystane do pobudzenia rynku wodorowego, którego zamierzeniem jest rozwinięcie produkcji na szeroką skalę. Z tego względu konieczne jest utworzenie nowego sposobu dostępu do technologii wodorowej w Europie.

Możliwe rozwiązanie dla Unii Europejskiej

Jednym ze sposobów uzyskania dostępu do technologii chronionej jest jej wykupienie przez Unię Europejską, a następnie umożliwienie korzystania ośrodkom naukowym oraz dolinom wodorowym. Tego typu działanie obarczone jest ryzykiem w postaci wyboru technologii, która powinna zostać wykupiona, ponieważ administracja nie podejmuje co do zasady decyzji rynkowych. Jednakże, poprzez rozszerzoną współpracę podmiotów prywatnych oraz publicznych, taka interwencja mogłaby zostać przeprowadzona pomyślnie. Postawiłoby to rynek UE w pozycji większej konkurencyjności wobec innych rynków światowych.

ADWOKAT Olaf Groborz

Donnersbergerstraße 46, 80634 München; S-Bahn Donnersbergerbrücke U1 Rotkreuzplatz

0 89/13 95 83 72

0 89/13 95 83 73

olaf.groborz@gmx.de

- prawo karne i wykroczeń
- prawo pracy
- prawo gospodarcze
- prawo ruchu drogowego
- Kindergeld

FACHANWÄLTIN für INSOLVENZRECHT

POMOC W ZAKRESIE

- upadłość (Insolvenz)
- restrukturyzacja firm
- mediacja z Finanzamt (np.kontrola, niejaśności podatkowe)
- pomoc w sytuacji zakazu prowadzenia firmy (tj. Gewerbeuntersagung)
- pozasądowa regulacja zadłużenia (z możliwością umorzenia do 50% długu)
- negocjacje z wierzycielami
- odzyskiwanie należności
- prawo bankowe

po polsku w pon, wt. i czw. 9.00 - 14.00 lub 01777870921

Carola Bertram
Fachanwältin für Insolvenzrecht

20 lat doświadczenia

Steinsdorfstr. 10, München,
tel. 089 54 84 68 68, Fax: 089 54 84 6867
mail@kanzlei-bertram.de

Krystyna Borowska-Wünsch

ADWOKAT

Członek Izby Adwokackiej w Warszawie i Rechtsanwaltskammer w Monachium

- prawo cywilne, w tym rodzinne, spadkowe, prawo umów, dochodzenie roszczeń ■ prawo pracy
- prawo karne ■ wypadki drogowe ■ obsługa podatkowa osób fizycznych i firm
- możliwość reprezentowania Państwa w Niemczech jak również stałego lub sporadycznego reprezentowania Państwa przed wszystkimi sądami i instytucjami w Polsce

Schulstr.10 (U-Bahn Rotkreuzplatz) · 80634 München

Tel. 089 13038628 · Fax 089 13038627 · Mobil 0172- 9959 216 · E-Mail: kbwuensch@t-online.de

NKA-BÜROSERVICE UG

(haftungsbeschränkt)

Martin-Kollar-Str. 12, 81829 München
tel. 089-45672276, fax: 089-45672277, info@nka-bueroservice.com

POMAGAMY W:

- zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej tzw. Gewerbe
- poprowadzimy bieżącą księgowość
- wykonamy comiesięczne rozliczenia wypłat pracowników
- Kindergeld, Elterngeld i inne

ZA MŁODZI NA JUBILEUSZ!

Ale mimo to świętujemy.

*Dziękujemy naszym wszystkim klientom,
pracownikom oraz wszystkim naszym partnerom.
Bez Was bylibyśmy tylko stacją benzynową!*

www.star.de

ORLEN Deutschland GmbH, Kurt-Wagener-Str. 7, 25337 Elmshorn, Niemcy

Wąskim torem przez Tyrol

Od wschodu otacza go masyw Karwendel, od zachodu zaś Rofan. Jezioro Achensee ma przekorną naturę, chwilami przypomina tropikalną lagunę, chwilami spieniony Atlantyk. Osobliwy jest nie tylko jego rozmiar – to w końcu największe jezioro w Tyrolu – lecz również przedziwna kolorystyka wody. Oświetlona słońcem ton rozbłyśnie tysiącem barw i odcieni, którym dorównać może tylko bogata oferta turystyczna regionu.

Region Achensee ma przeszło 500 kilometrów dobrze utrzymanych i oznakowanych szlaków turystycznych. Możliwości do wyboru jest dużo. Od łatwych, płaskich tras, takich jak doliny Karwendel z Pertisau, po trudne trasy i zdobywanie szczytów. Kolejka linowa Rofan i kolejka linowa Karwendel pozwalają pokonać pierwsze odcinki i kiedy trzeba, skrócić marsz o kilka godzin. Gwarrantcją pięknych panoramicznych widoków jest chociażby szczyt Baerenkopf (1991 m) oraz Stanserjoch (2102 m).

Jedną z większych atrakcji jest niewątpliwie przejazd wąskotorową koleją zębatą „Achenseebahn”. To jedna z trzech w Austrii i dziewięciu na świecie kolei zębatych, obsługiwanych nadal przez lokomotywy parowe. Kursuje już

od ponad 120 lat. Wagoniki wyjeżdżają na tory od maja do października i mimo wysokich cen biletów, kolejka ma zawsze stuprocentową frekwencję

Przygoda z kolejką Achenseebahn zaczyna się na dolnej stacji Jenbach, która jest stacją styczną z koleją normalnotorową. Przebiega tędy główny kolejowy ciąg komunikacyjny Austrii, prowadzący z Wiednia przez Salzburg, Innsbruck do Bregenz. Tutaj także ma swój początek trasa innej linii wąskotorowej – „Zillertalbahn” prowadzącej do Mayrhofen. Tory naszej wąskotorówki, jak i cała baza znajdują się po północnej stronie stacji. Składy podstawiane są na tor oporowy dochodzący do samego budynku dworca. Już z daleka widać pociągi zestawione z dwóch odkrytych

wagonów tzw. letniaków, każdy z nich mieści 60 osób. Skład pchany jest przez lokomotywę parową pochodzącą z 1889 roku. Pierwszy etap podróży to ostra wspinaczka pod górę przez leśne tereny Tyrolu. Parowóz w pełni mocy wypycha wagoniki pod górę, zostawiając za sobą słup dymu, widocznego z odległości kilkunastu kilometrów. Maksymalne nachylenie toru w niektórych miejscach sięga 16 procent, dlatego niezbędna jest trzecia szyna zębata, która umożliwi bezpieczny wjazd pod górę. Po przejechaniu 3,5 kilometra dojeżdżamy do stacji Eben, leżącej na wysokości 970 m n.p.m. Tam kończy się odcinek linii z trzecią szyną i przeprowadzane są manewry polegające na przestawieniu parowozu na czoło pociągu. Cała operacja zajmuje zaledwie dwie minuty!

Dalej już nieco szybciej i w płaskim terenie pociąg spieszy do celu, czyli do stacji końcowej Achensee. Ostatni odcinek linii jest niezwykle malowniczy. Jedzie się wzdłuż linii brzegowej jeziora, rozciągniętego między pasmami gór Karwendel i Rofan. Niespodziewanie na 100 metrów przed stacją docelową, parowóz ponownie przestawiany jest na koniec składu. Stacja końcowa Achensee jest jednocześnie stacją przesiadkową na śródlądowy środek transportu – kursy wąskotorówki są skomunikowane z promami wycieczkowymi, oferującymi podróżnym rejs po jeziorze Achensee. Zanim pociąg wyruszy w podróż powrotną do Jenbach, sprawdzany jest dokładnie układ hamulcowy oraz uzupełniany zapas wody w parowozie. Podróż powrotna trwa krócej, ponieważ parowóz znajduje się cały czas na czole pociągu. W momencie wjazdu na stromy odcinek z trzecią szyną konduktor staje się konduktorem hamulcowym i zajmuje miejsce na pomoście ostatniego wagonu.

Lüftmalerei – szlakiem bawarskiej sztuki ulicy

Multimama Travel
Podróże małe i duże

Mieszkamy już tyle lat w Bawarii i widok malunków na domach nie był nam obcy, ale jeden z budynków w Garmisch-Partenkirchen zaintrygował nas tak mocno, że postanowiliśmy zgłębić wiedzę na temat zdobienia bawarskich chat.

Szukając informacji w internecie dowiedzieliśmy się, że ta wielowiekowa sztuka ulicy to Lüftmalerei. Pod tą nazwą kryją się piękne malowidła na elewacjach domów. Przedstawiają one wydarzenia historyczne, sceny religijne, sceny myśliwskie, a nawet bohaterów z bajek.

Obrazy nakładane są techniką fresku na świeży tynk wapienny, dzięki czemu farby wchodzą w reakcję chemiczną z tynkiem, a obrazy mogą przetrwać przez długi czas. Mistrzowie Lüftmalerei wykorzystywali perspektywę i złudzenie optyczne do tworzenia malowanych dekoracji, które sprawiały wrażenie trójwymiarowych elementów architektonicznych.

Oberammergau to kolebka Lüftmalerei. Tam urodził się Franz Seraph Zwinck (1748–1792), który był najsłynniejszym malarzem Lüftmalerei.

Luft po niemiecku oznacza powietrze. Do końca nie wiadomo, czy ta nazwa powstała od nazwy jego domu „Zum Lüftl“, czy od prac na wysokości przy malowaniu fasad. Franz tą techniką pomalował swój dom i od tego się zaczęła moda na zdobione freskami budynki.

W miasteczku znajdziemy wiele pomalowanych przez Franza domów, ale najsłynniejszym jego dziełem jest „Pilatus haus” na budynku przy ulicy Ludwig-Thoma-Strasse 10.

Mittenwald to kolejne miasteczko ściśle związane z Lüftmalerei i uważane jest za najpiękniejsze w Alpach Bawarskich. W nim też znajdziemy kilka dzieł Franza Serapha Zwincka.

Jedną z piękniejszych ulic jest Obermarkt, na której znajdują się domy z bogato rzeźbionymi szczytami i pięknie pomalowanymi fasadami. W Mittenwald podziwiać można jedyną zachowaną barokową wieżę kościoła z Lüftmalerei – widnieją na niej patroni, Św. Piotr i Św. Paweł. Nasze serca skradła także uliczka Ballenhausgass, przy której mieści się Muzeum Lutnictwa. Mittenwald jest nazywane bowiem „wioską tysiąca skrzypiec”, a wytwarzane tam instrumenty są cenione na całym świecie.

Warto zagubić się także w innych uliczkach miasteczka i zabawić w szukanie kolorowych domów. W całym regionie można spotkać wiele pensjonatów, sklepów, restauracji czy domów mieszkalnych ozdobionych takimi malowidłami.

Garmisch-Partenkirchen. To tam zrodził się pomysł na podróż szlakiem bawarskiego „street art”. Przy deptaku jest wiele malowanych domów. Odnaleźliśmy też perełkę, przy ulicy Fürstenstrasse 25.

Malowane domy znajdziecie też w **Grainau, Wallgau i Elmau.**

Można by wymienić wiele bawarskich miast i miasteczek, ale to **Oberammergau** i **Mittenwald** zachwyciły nas najbardziej. To w nich bogato zdobione bawarskie chaty wręcz „atakują” człowieka i sprawiają, że przenosimy się w inny świat.

* * *

Po więcej zdjęć i przykładów tego niesamowitego „street art” zapraszamy na naszego bloga <https://bawarianahoryzoncie.pl> oraz na instagram [@multimama_travel](https://www.instagram.com/multimama_travel)

PL NAVIGATOR
POLSKOJĘZYCZNY INFORMATOR BRANŻOWY
2023/2025

wypatruj go wkrótce

zamów dziś reklamę
w ósmym wydaniu informatora

+49 871 97 46 335

jego zasięg to Bawaria
oraz Badenia-Wirtembergia

Der Onlineshop
DIGITAL TV SHOP

telewizja na kartę
CANAL+ z POLSATEM

Polskie programy bez umowy i abonamentu
N+ zmieniło nazwę na CANAL+

SPRZEDAŻ I MONTAŻ
ZESTAWÓW SATELITARNYCH

od 60 do 150 kanałów
Sprawdź naszą aktualną ofertę!

MASZ PROBLEM Z ODBIOREM
DZWON

80339 München-City, Theresienhöhe 3
Wejście: Schwanthaler Str.110
satteam.muenchen@freenet.de
tel.: **0179 / 4316130** po polsku

Izabela S. Demacker
Rechtsanwältin

Kompleksowa obsługa prawna w języku polskim i niemieckim ze szczególnym uwzględnieniem niemiecko – polskich stosunków prawnych, doradztwo w zakresie:

prawa rodzinnego | prawa spadkowego | prawa pracy
prawa karnego oraz wykroczeń | prawa gospodarczego
prawa ruchu drogowego

Telefon: 0 89 | 85 63 63 55

Müllerstraße 40
80469 München

www.kanzlei-demacker.de
info@kanzlei-demacker.de

Kancelaria Podatkowa

Steuerberater
Dipl.-Kfm.
Paweł Madzarow

doradztwo podatkowe
księgowość
sporządzanie zeznań podatkowych
korespondencja z urzędami skarbowymi

ADRES:
Werner-Eckert-Str. 4
81829 München
pawel.madzarow@steuerberater-madzarow.de
Tel.: 089/99936501
Fax: 089/99936502
Terminy po telefonicznym lub mailowym uzgodnieniu

www.steuerberater-madzarow.de

PAPROTNY DESIGN

Atelier prezentów i rękodzieła

- grawer na drewnie i szkłe
- metryczki, zawieszki, wydruki, kubki
- prezenty na ślub, chrzciny, urodziny, dla nauczyciela, ucznia, dziadków, itp.
- podziękowania na różne okazje

MOŻLIWOŚĆ PEŁNEJ PERSONALIZACJI

Wendelsteinstr. 3
84034 Landshut

www.paprotny-design.com
info@paprotny-design.com
[@paprotny.design](https://www.facebook.com/paprotny.design)

Łódź – ziemia obiecana alternatywnej turystyki

Grażyna Strzelecka

Mili Czytelnicy, gdy udamy się pociągiem do Łodzi, wysiadzimy na najnowocześniejszym dworcu w Polsce – Łódź Fabryczna. Stamtąd dostaniemy się pieszo lub autobusem do wszystkich ważnych miejsc w mieście.

Polski Manchester

Czwarte co do wielkości miasto w Polsce, niegdyś centrum przemysłu tekstylnego, zyskało miano polskiego Manchesteru. To porównanie pozwala zrozumieć skalę i znaczenie przemysłu w Łodzi oraz umiejscowić miasto w kontekście europejskiego i światowego dziedzictwa przemysłowego. Dawną Łódź świetnie ukazują film „Ziemia obiecana” w reż. A. Wajdy, a dziś oko turysty cieszą piękne fabryczne budynki, zabytkowe kamienice i wille byłych fabrykantów. Niektóre z nich przekształcono w muzea, centra kultury i galerie – przejdźmy się ich szlakiem, a potem pokażemy Wam kilka ciekawostek.

Słynna Manufaktura

Niegdyś zakład pracy dla tysięcy szwaczek, a dziś kompleks handlowo-rozrywkowy na terenie dawnej przędzalni i tkalni Izraela Poznańskiego. Manufaktura oferuje mnóstwo atrakcji kulturalnych i kulinarnych. Znajdziecie tam sklepy i butik, lokalne rzemiosło i restauracje z niezłą kuchnią, kino, teatr, galerię sztuki i centrum fitness. Na otwartych przestrzeniach organizowane są festiwale i koncerty, a w historycznych budynkach są Muzeum Sztuki Współczesnej i Muzeum Fabryki. Oryginalna architektura fabryczna nadaje Manufakturze niepowtarzalny charakter.

Słynne wille i fabryki

Niepowtarzalny jest też dom byłego właściciela, czyli XIX-wieczny Pałac „łódzkiego króla bawełny” Izraela Poznańskiego – dziś Muzeum Historii Miasta Łodzi (ul. Ogrodowa 15). W eklektycznym budynku, zwanym łódzkim Luvrem, turystów cieszą bogate wnętrza i ciekawostka – winda transportująca potrawy z kuchni do jadalni. Innym ciekawym miejscem jest Muzeum Kinematografii w dawnej

fabryce Scheiblera (Pl. Zwycięstwa 1), gdzie obejrzymy kamery, plakaty, kostiumy i retrospektywne pokazy filmowe. Skromny wygląd budynku kontrastuje z przepychem wnętrza, gdzie zachowały się sztukaterie, kominki, piece, meble, mozaiki i witraże. Nieco dalej nad malowniczym stawem położona jest Biała Fabryka, należąca do innej słynnej rodziny przemysłowców – Geyerów (ul. Milionowa) – jasny tynk odróżnia ją od typowych nieotynkowanych zabudowań fabrycznych. W zachodniej części znajduje się Centralne Muzeum Włókiennictwa (ul. Piotrkowska 282), a w ogrodach odbywają się koncerty.

Przejdźmy teraz do Willi Herbsta (ul. Przędzalniana 72), która zachwyci nas nie tylko wspólną architekturą i ciekawym wnętrzem, lecz i pięknym ogrodem, w którym odpoczniemy po trudach zwiedzania. Na koniec czeka nas jeszcze przejście przez osiedle robotnicze z czerwonej cegły, wybudowane przez tego przemysłowca dla robotników – Księży Młyn, złożony z 18 budynków mieszkalnych z zabudową gospodarczą.

Niezwykła Synagoga

Synagoga Reicherów mieści się w drugim podwórku przy ul. Rewolucji 1905 roku nr 28. Stanowi ważny zabytek architektury żydowskiej i jako jedyna przetrwała II wojnę światową. Zbudowana w 1881 roku w stylu neorenesansowym z elementami neogotyckimi, stanowiła centrum życia religijnego. Dziś jest w rękach prywatnych, nieczynna jako miejsce kultu, warto jednak spróbować dostać się do wnętrza, by zobaczyć odrestaurowane sztukaterie i polichromie. Czynną synagogę znajdziemy przy ul. Pomorskiej 18.

Miasto murali

Przestrzeń miejską w Łodzi wzbogacają murałe, od malowniczych krajobrazów po abstrakcyjne kompozycje. Najciekawszymi są mural „Madame Chicken” (ul. Politechniki 16), mural z Jelonkiem (ul. Łąkowa 10), którego twórcą artysta z Chin o pseudonimie DALeast, mural „Jerzyk/Apus Apus” (ul. Kilińskiego 127), wykonany z materiałów recyklingowych – opon, drewna, plastiku przez Portugalczyka Artura Bordalo, który sam zbiera materiały na swoje prace, oraz jedyny mural wykuty w ścianie przez pochodzącego również z Portugalii Whilsa (ul. Kopernika 28).

Dr Grażyna Strzelecka, germanistka, w latach 2006–2011 kierownik Centrum Kultury Polskiej w Monachium, obecnie pracuje na Uniwersytecie Warszawskim. W ramach projektu *Polska i Niemcy dla młodych ludzi* przemierzyła w 2020 r. ze studentkim zespołem naukowym ponad 2000 km po Niemczech i drugie tyle po Polsce. Członkowie zespołu są współautorami Alternatywnego Przewodnika po Polsce.

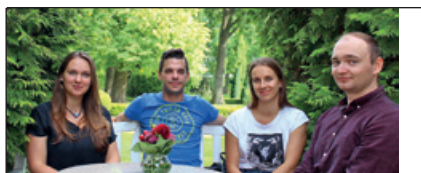
OFF Piotrkowska i Dąb Fabrykant

Wreszcie docieramy do jednego z najbardziej kultowych miejsc: OFF Piotrkowska to kompleks obejmujący restauracje, pracownie,

kawiarnie i klub muzyczny, miejsce wydarzeń kulturalnych, wystaw i koncertów. Działa tu także – nieco szalony – prywatny teatr, w którym widzowie decydują o przebiegu sztuki. OFF Piotrkowska mieści się, jak wszystko w Łodzi, w pofabrycznych obiektach z charakterystycznej czerwonej cegły, tworząc prawdziwie łódzką atmosferę. Każdy znajdzie tu interesujące go formy kultury i sztuki, można też po prostu usiąść sobie w tym ciekawym miejscu, by coś wypić i zjeść. Na koniec przejdźmy się jeszcze najdłuższym deptakiem w Europie – ulicą Piotrkowską i obejrzymy też imponujący okaz przyrody – Dąb Fabrykant, rosnący w samym sercu Łodzi, wybrany Europejskim Drzewem Roku 2023. Laureat ma ok. 200 lat, a jego potężny pień i okazała korona przyciągają uwagę przechodniów.

Do zobaczenia w tym niezwykłym mieście!

Po Łodzi chodzili dla Was: Maria Kocyla, Marcin Lipka, Klaudia Jakielarz-Nycz i Rafał Jurek, który opisał nasze trasy. Tu: W Ogrodach Herbsta.

CENTRUM UBEZPIECZENIOWO-FINANSOWE

PORADY DLA WSZYSTKICH W ZAKRESIE

UBEZPIECZEŃ

- ▶ ZDROWOTNE (PRYWATNE I PAŃSTWOWE)
- ▶ RENTOWO – EMERYTALNE
- ▶ Z DOTACJAMI PAŃSTWOWYMI
- ▶ KFZ KOMUNIKACYJNE
- ▶ UZNAWANIE ZNIŻEK Z POLSKI
- ▶ WYPADKOWE I OD NIEZDOLNOŚCI DO PRACY
- ▶ OC PRYWATNE I DLA FIRM
- ▶ OCHRONA PRAWNA
- ▶ PRĄD I GAZ
- ▶ I WIELE INNYCH

BANKOWOŚCI

- ▶ DARMOWE KONTO
- ▶ KREDYTY PRYWATNE I KONSUMPCYJNE
- ▶ DEBETY, KARTY KREDYTOWE
- ▶ KREDYTY HIPOTECZNE
- ▶ DOM, MIESZKANIE
- ▶ FUNDUSZE INWESTYCYJNE (AKCJE)

ADAM SLABON

+49 0176 84641740
Adam.Slabon@dvag.de

JOANNA RUSSAK

+49 0175 1213891
Joanna.Rusak@dvag.de

SEBASTIAN OSRODKA

+49 0175 2782051
Sebastian.Osrodka@dvag.de

OFERUJEMY PONIŻSZE KURSY:

■ Wózki widłowe	■ Ładowarki teleskopowe
■ Koparki, ładowarki, walce, spychacze, równiarki	■ Żurawie budowlane wieżowe
■ Dźwigi i suwnice	■ Suwnice kabinowe
■ Hakowy Sygnalista	■ Hausmeister
■ Podnośniki koszone	■ VCA/SCC DOC 017/018
■ Piły spalinalowe	■ Monter stolarki okiennej
	■ i wiele innych

Tomasz Szelerski
Joseph-von-Fraunhofer-Straße 5, 86551 Aichach, Niemcy
Tomasz: +49 1725607431
Małgorzata: +49 15255667787
info@mtsschulungszentrum.de
WWW.MTSSCHULUNGSZENTRUM.DE

KURSY ORAZ SZKOLENIA W NIEMCZECH

www.orlandosalon.pl

Orlando Sliwa

Blondynkom na pomoc!

Brunetki, blondynki – i rude – ja wszystkie was, dziewczynki, kochać chcę... i to czynię od lat. Jednak dziś zajmę się problemami blondynek – na życzenie wielu z nich.

Podczas letnich wysokich temperatur to one cierpią najbardziej. I nie chodzi tu o naturalne blondynki, ale te, które mają włosy chemicznie rozjaśnione. Obecna moda jest totalnie nastawiona na blond włosy,

Melanina jest również naturalnym ochroniaczem przed działaniem promieni słonecznych. Ponieważ przy rozjaśnianiu włosów melaniny ubywa, bez jej uzupełnienia za pomocą środków ochronnych narazimy włosy

Bez odpowiedniego dbania o blond włosy z reguły mają one porowatą strukturę, puszą się sprawiając wrażenie suchych, pozbawionych wilgoci. Dlatego dobranie właściwych produktów do mycia i pielęgnacji jest kluczowe w przywracaniu im wilgotności i masy.

Aby włosy blond utrzymały dobrą kondycję i były bardziej odporne na działanie promieni słonecznych, morskiej lub chlorowanej wody, dobrze jest osłaniać je kapeluszem lub chustą, które w tym sezonie są bardzo modne. Różnego rodzaju duże kapelusze à la Claudia Cardinale lub chusty à la Marilyn Monroe zapobiegają przegrzaniu włosów i skutecznie ochronią przed promieniami UV.

Pamiętajmy też, że po wyjściu z basenu lub morza nie należy suszyć włosów na gorącym powietrzu bez wcześniejszego splukania ich chłodną wodą. Gorące powietrze nie daje bowiem łusce szans na zamknięcie się, powodując coraz to większe ich przesuszenie. Dlatego ważne jest, aby po kąpielach włosy wypłukać

które często są poddawane zabiegom inwazyjnym ingerującym w strukturę włosa, a to niestety nie idzie w parze ze słońcem.

Pielęgnacja rozjaśnionych włosów jest trudna i wymaga codziennych zabiegów. Kluczem do pozytywnych efektów są dobre kosmetyki oraz odpowiednie traktowanie włosów, których nie można szarpać przy rozczesywaniu.

W dni upalne, szczególnie podczas kąpieli w morzu, należy używać sprayów chroniących zawierających melaninę. Znajduje się ona w łuskach włosa i wpływa na ich kolor. Im więcej melaniny, tym włosy są ciemniejsze.

na bezpośrednie działanie UV, przez co staną się one suche, łamliwe i pozbawione połysku.

Przy blond włosach należy uważać na wodę chlorowaną, czyli na kąpiele w basenie. Woda w nich ma zasadowy odczyn pH (skala pH to ilościowe wyrażenie kwasowości oraz zasadowości roztworów wodnych), przez co łuski włosa rozchylają się umożliwiając wypłukiwanie barwy. Dlatego włosy rozjaśniane lub farbowane na blond często charakteryzuje suchość, rozdzwajanie się końcówek, łamanie się włosów, brak połysku, jak i nabieranie lekko zielonego odcienia.

w chłodnej wodzie i wysuszyć także chłodnym nawiewem suszarki. Z czasem włosy staną się zdrowsze i mniej łamliwe.

Życzę cudownego lata!

Wasz Orlando

STOMATOLOG
dr. medycyny dentystycznej
Katharina Juretzki
Amalienstr. 60
(przy Uniwersytecie)
80799 München
Tel.: **089/39 37 20**
Mobil: **0162/6917988**
Mobil: **0176/456510 72**

Josephsburg-Apotheke
Mariola Huber

Josephsburgstr. 60
81673 München Berg am Laim
Tel. 089/43660304
Fax. 089/43660306
josephsburg-apotheke@hotmail.com
www.josephsburg-apotheke.de

Dojazd: U2: Josephsburgstraße
Tramwaj Nr.19: Mutschellestraße
Apteka znajduje się
na rogu Josephsburgstraße/Else-Rosenfeld-Straße

godziny otwarcia:
pon.-piąt. 8.30-18.30, sob. 8.30-12.30

PORADY

w języku polskim, bułgarskim
i rumuńskim

DOŁĄCZ do nas na

Zahnarzt am Marktplatz
Joanna Kozłowski

Lekarz Stomatolog
Specjalista Implantolog

Marktplatz 7, 85375 Neufahrn
Tel. 08165-4866, Fax 08165-708676
info@zahnarztpraxis-kozłowski.de
www.zahnarztpraxis-kozłowski.de

Gabinet mieści się w centrum Neufahrn
na północ od Monachium, samochodem A9
- kierunek Norymberga - zjazd Eching, Neufahrn,
S-Bahn S1

GODZINY OTWARCIA:
pon. – czw.: 9.00 – 13.00 / 14.00 – 18.00
pt.: 9.00 – 13.00

Skorzystaj z naszych nowoczesnych pomieszczeń

STRACIŁEŚ PRAWO JAZDY? CHCESZ JE JAK NAJSZYBCIEJ ODZYSKAĆ?

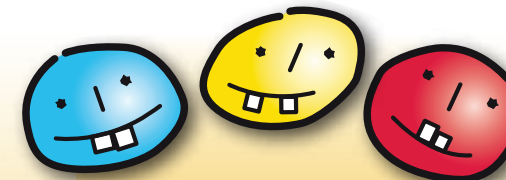
Przygotowanie do MPU (Idiotentest)
w języku polskim lub niemieckim
Bezpłatna konsultacja, 100% zdawalności

mgr psychologii Małgorzata Voelkel
e-mail: margaretavoelkel@aol.de, www.mpu-in-berlin.de

tel.: 0152 33578752

LECZYMY WSZYSTKIE TYPY

Ortodoncja
Dr.med. dent Agnieszka Gremminger

St.-Veit-Straße 11, 81673 München-Ost
Riem-Arcaden, Werner Eckert Str. 10, 81829 München
Poing, Alte Gruber Str. 6

Tel. 089/43 10 93 30, Fax 089/43 10 93 32
Tel. 089/43 57 07 57
Tel. 08121/9 95 90 55

info@dr-gremminger.de www.dr-gremminger.de

PRENUMERATA
bez trudu bezpośrednio do Ciebie!!!

Moje Miasto – polonijne czasopismo z dostawą do domu
ZADZWOŃ 0163 153 00 57

. reklama polskich usług . porady . publicystyka . wydarzenia . kalendarium imprez .

W poszukiwaniu ochłody, czyli jak przetrwać upały

W upalne dni trudno myśleć o jedzeniu – przede wszystkim szukamy chłodu i cienia. Być może czeka nas wieczorem grill z przyjaciółmi i rodziną, do tego czasu nie chcemy napychać brzucha ciężkimi daniami. Tu z pomocą przychodzi nam genialna myśl o chłodniku! Witaminy, smak i zaspokojenie głodu – wszystko w jednym.

Ranonik poleca: smak i radość tworzenia!

CHŁODNIK BIAŁY

- 5 szklanek zsiadłego mleka lub kefiru
- 1 szklanka gęstej śmietany
- 4 jajka ugotowane na twardo
- garść szczawiu
- 3 łyżki posiekanego szczypiorku
- 3 łyżki posiekanego koperku
- 1 łyżka posiekanych świeżych listków mięty
- 3-4 małe surowe ogórki starte na tarce
- 1 ząbek czosnku
- cukier, pieprz, sól

Zsiadłe mleko lub kefir łączymy ze śmietaną i mieszamy z posiekanym szczawiem, koperkiem, ogórkiem i miętą. Dodajemy przeciśnięty przez praskę ząbek czosnku, doprawiamy do smaku. Podajemy dobrze schłodzony. Dodatkiem są oczywiście jajka – można je drobno pokroić albo podać w połówkach. Oto talerz letniej pyszności!

CHŁODNIK CZERWONY – GAZPACHO

- 500 g pomidorów (4-5 pomidorów)
- 1 długi ogórek lub kilka mniejszych
- 1 czerwona papryka
- 1 cebula
- 4 kromki białego chleba typu ciabatta
- 2 ząbki czosnku
- kilka łyżek oliwy
- 1 łyżeczka soli, pieprz
- 500 ml przegotowanej zimnej wody
- 2 łyżki octu winnego
- dobrej jakości białe pieczywo jako składnik chłodnika i jako dodatek

Czosnek rozcieramy z solą w moździerzu, mieszamy z porwanym na drobne kawałki białym chlebem i oliwą z oliwek. Jeśli mieszanka jest zbyt gęsta, dodajemy ok. 200 ml przegotowanej wody. Całość odstawiamy na pół godziny, by smaki i struktury „zapoznały się” ze sobą.

Pomidory dzielimy na większe cząstki, ogórek obieramy i kroimy z grubsza w kostkę.

Oczyszczoną z nasion paprykę traktujemy w ten sam sposób. Cebulę kroimy z grubsza i dodajemy do pozostałych warzyw. Warzywa miksujemy na gładką masę.

Do zmiksowanych warzyw dodajemy pastę z chleba, czosnku i oliwy, krótko blendujemy. Na końcu dodajemy ocet oraz wodę (do uzyskania pożądanej konsystencji, wedle uznania, ale nie za dużo) i miksujemy jeszcze kilka sekund. Gazpacho delikatnie przecieramy, jeśli nie ma w nim większych cząstek warzyw, jak najbardziej wskazane jest niewyrzucanie tego, co pozostanie na sicie, niech wróci do naszego chłodnika! Doprawiamy solą i czarnym świeżo zmielonym pieprzem, amatorzy mocnych wrażeń mogą też dodać nieco pieprzu cayenne.

Gazpacho powinno przebywać przynajmniej kilka godzin w lodówce. Dla wydobycia jego smakowych walorów podajemy je mocno zimne. Obok mogą leżeć opieczone grzanki, do dania można podać też biały chleb i oliwę z oliwek.

Radosnego lata!

Ranonik

WYBORY PARLAMENTARNE

PAŹDZIERNIK 2023
Komitet Wyborczy Zjednoczonej Prawicy w Monachium poszukuje osób chętnych do pracy w Komisji Wyborczej, jak też gotowych do pełnienia funkcji Męża Zaufania.

Chętni mogą zgłosić swoje kandydatury wyłącznie drogą mailową.
klubgpmonachium@gmail.com
lub wminkiewicz@hotmail.com

Telewizja Polska w Europie Zachodniej

www.pepe-tv.eu

SERWIS KOMPUTEROWY

NAPRAWA
ODWIRUSOWANIE
INSTALACJA
KONFIGURACJA INTERNETU
WIZYTY DOMOWE
STRONY INTERNETOWE

TC IT Service, inż. Tomasz Czarnecki
tel.: 0178/35 33 092 • 089/46 221 363
Monachium, Landsberger Str. 135

JM Bavaria GmbH
Wehrstaudenstr. 1, 85757 Karlsfeld
Tel: +49 (0) 8166 9958585
dispo@jm-bavaria.de, info@jm-bavaria.de
www.jm-bavaria.de

Szukamy ambitnych i zaangażowanych pracowników

AGS

Agentur Grażyna Szkulcecka

Grażyna Szkulcecka (M.A.)

Herzog-Wilhelm-Str. 21
80331 München
Tel: 089 / 86 36 98 32
Fax: 089 / 97 89 51 24

Godziny otwarcia:

- wtorki 8.30 - 20.00
- środy 8.30 - 15.00
- czwartki 8.30 - 20.00
- piątki 8.30 - 15.00
- pierwsze soboty miesiąca 12.00 - 17.00
- Inne terminy po telefonicznym uzgodnieniu

Agencja obsługi firm

- księgowość
- rachunkowość
- tłumaczenia
- ubezpieczenia
- i inne konsultacje

Zapraszam!

Łukasz Sowada

Geprüfter Versicherungsfachmann IHK Broker ubezpieczeniowy

Thalkirchner Str.184, 81371 München

Tel.: 089 41 41 41 351
Mobil: 0176 104 224 97
Fax: 089 41 41 41 352
lukasz.sowada@googlemail.com

PORADY I INFORMACJE DOTYCZĄCE UBEZPIECZEŃ

OC firm
OC prywatne komunikacyjne emerytalne na życie zdrowotne wypadkowe

LOGISTYKA · TRANSPORT TOWAROWY · TRANSPORT SPECJALNY

drużyna – rodzina!

W sezonie 2022/2023 SV Polonia Monachium zajęła 8 miejsce w tabeli. Miniony sezon był przejściowym dla naszego klubu, w którym działo się bardzo dużo rzeczy niekoniecznie związanych z samą grą w piłkę nożną.

W tej chwili, czyli po sezonie, można z całą odpowiedzialnością powiedzieć, że wszyscy nowi zawodnicy, którzy dołączyli do naszego klubu, w nowym sezonie będą pierwszoplanowymi postaciami poszczególnych drużyn. Klub w tej kwestii nie zatrzymuje się i cały czas prowadzi nabór do swoich drużyn.

SV POLONIA München e.V.

W czasie trwania rozgrywek SV Polonia Monachium zadbała o to, aby rodziny i przyjaciele naszych piłkarzy chętniej pojawiali się na meczach i w ten sposób miło spędzali czas dopingując swoich bliskich. W kwietniu oraz maju klub zorganizował dwie imprezy plenerowe, które odbyły się na terenie naszego obiektu zaraz po meczach I drużyny. Frekwencja zaskoczyła wszystkich obecnych, wszak 80 do 120 osób na meczach A-klasy w Monachium to rzadkość.

Podczas imprezy wieńczącej sezon, która wypadła kilka dni przed Dniem Dziecka, zadbałiśmy o naszych najmłodszych fanów, rozdając im klubowe czapeczki, koszulki, długopisy oraz złote medale za „wybitne prowadzenie dopingu”. Na tej imprezie otrzymaliśmy od Państwa Eweliny oraz Mateusza Motor zestaw bilonów oraz w pełni wyposażoną apteczkę sportową, choć mamy nadzieję, że nie będzie musiała być nigdy używana. Gorąco dziękujemy!

Serdecznie zapraszamy wszystkich kibiców na nasze mecze w nowym sezonie 2023/2024, a wszystkich piłkarzy, którzy tęsknią za graniem w piłkę nożną i chcą spróbować swoich sił w naszych drużynach, na nasze treningi.

Treningi: wtorek, czwartek o 19.00
Miejsce: boisko przy Max-Reinhardt-Weg 28, 81739 München

Kontakt: 0176 277 59 526 – Tomasz

Polecamy nasze social media (Facebook oraz Instagram) z bieżącymi informacjami.

SV Polonia Monachium

WARSZTAT mechaniki samochodowej GibGas Pawel Kfz Werkstatt UG

NAPRAWY I SERWIS

- instalacji gazowych
- mechaniki i elektroniki
- blacharstwo, lakiernictwo
- obsługa firmowych flot samochodowych

www.autogasmuenchen.com

GibGas Pawel Kfz Werkstatt UG

Bodenseestr 222, 81243 München

tel.: 089 41612234

tel.: 089 41612233

info@gibgaspawel.com

Na terenie Monachium działamy od 2007 r.

Zespół siedmiu wykwalifikowanych mechatroników gwarantuje najwyższą jakość wykonywanych usług. Części samochodowe zakupujemy od różnych dystrybutorów, co pozwala nam na utrzymanie korzystnych cen.

ZAPRASZAMY

Übersetzungen & Consulting

Serdecznie zapraszam do korzystania z szerokiej oferty usług
Biura Tłumaczeń i Informacji Agnieszki Miller

- Tłumaczenia przysięgłe i zwykle wszelkich dokumentów i tekstów w zakresie języka polskiego i niemieckiego oraz innych języków świata.
- Teletłumaczenia ustne dla firm i osób prywatnych.
- Kompleksowa organizacja tele- i wideokonferencji m. in. przez aplikacje Teams, Zoom, Skype, WhatsApp, Messenger.
- Pisemne specjalistyczne tłumaczenia medyczne, kompetentna asysta tłumacza podczas konsultacji medycznych, leczenia lub terapii.
- Tłumaczenia ustne podczas spotkań politycznych i biznesowych, konferencji, kongresów, delegacji, negocjacji handlowych, targów na terenie Niemiec, Austrii, Szwajcarii i Polski.
- Asysta i tłumaczenie podczas wizyt w zakładach karnych na terenie Niemiec.
- Pomoc w załatwianiu wszelkich spraw urzędowych w Niemczech oraz w Polsce (np. transkrypcji aktów stanu cywilnego), udzielanie informacji dotyczących zawierania związków małżeńskich, nostryfikacji dyplomów, uznawania zawodów itd.; pomoc w formułowaniu pism urzędowych i przy wypełnianiu formularzy.

ORAZ

- Profesjonalna obsługa biurowa spółek i firm jednoosobowych; współpraca uwzględniająca szerokie kontakty w zakresie kancelarii adwokackich oferujących swe usługi w dziedzinach prawa gospodarczego, pracy, medycznego, karnego, rodzinnego, finansowego i spadkowego, a także kancelarii notarialnych oraz jednostek doradztwa podatkowego w Niemczech i w Polsce.

Biuro Tłumaczeń
i Informacji
Agnieszka Miller

Leopoldstr. 244,
80807 München

Tel. +49 (0)89 / 688 5005

Fax +49 (0)89 / 41929022

Mobil: +49 (0)172 / 7743443

WhatsApp 0049(0)1727743443

E-mail: post@a-miller.de

www.a-miller.de

„Tylko ci, którzy idą własną drogą, nie mogą zostać przez nikogo wyprzedzeni”.

Marlon Brando

Taubenberger Autohaus GmbH

Demmeljochstr.40 – 83646 Bad Tölz

Tel.: 08041-795 115 0 – www.treffpunkt-taubenberger.de

Jesteśmy autoryzowanym partnerem RAM w Bawarskim Oberlandzie. Dzięki Apego oferujemy również nowe samochody wszystkich marek w UE. Oprócz RAM, nasz warsztat specjalizuje się w Saabach, samochodach Kia i Jeepach – oferuje również serwis wielu marek zgodnie ze specyfikacjami producenta.

Aby wzmocnić nasz młody zespół, poszukujemy od zaraz lub w najbliższym możliwym terminie:

- technika mechatroniki samochodowego (m/f/d)
- mechanika samochodowego (m/f/d)

Jesteś doświadczonym mechanikiem samochodowym, jesteś sumienny i zorientowany na wyniki?
Byłoby idealnie, gdybyś miał doświadczenie zawodowe, jednak nie jest to jedyne kryterium – wzmocnij nasz zespół niezależnie od tego, czy jesteś starym wyjadaczem, czy adeptem mechaniki samochodowej.

Szukasz nowych wyzwań?
Chcesz pracować w świetnym zespole?
Lubisz uczyć się nowych rzeczy?

OFERUJEMY:

- zróżnicowany, urozmaicony zakres zadań
- fascynujące pojazdy
- przyjazny zespół
- wysokiej jakości środowisko pracy, nowoczesny sprzęt
- elastyczne godziny pracy
- wynagrodzenie zależne od wyników
- ...i wiele więcej!

Wyślij swoją aplikację wraz z oczekiwaniami dotyczącymi wynagrodzenia do Sabriny Taubenberger, najlepiej online na adres:

autotaubenberger@t-online.de

Daria Nadolecka

WA KACJE MOJEGO DZIECIŃSTWA

Ukończyła orłowskie Liceum Plastyczne, studiowała na Europejskiej Akademii Sztuk i gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych. Wiele wystawia, angażuje się w rozwijanie plastycznych talentów uzdolnionych w tym kierunku dzieci. Mieszka w Bawarii.

MOTTO

na dziś

Wybieranie mniejszego zła to wciąż wybieranie zła.

Jerry Garcia

Krófka „Historia tajemniczych filiżanek”, czyli artysta nieodkryty

Wczesne majowe przedpołudnie w Tübingen – spacerowicze leniwie przechadzają się po uliczkach Starego Miasta, słychać jeszcze odgłosy sobotniego targu, wystawy sklepowe zapraszają do środka, a tymczasem w pobliskiej Galerii (Künstlerbund Tübingen e.V. Metzgergasse 3) prezentowana jest wystawa. Polski artysta, malarz, grafik i ilustrator Marek Zawadzki przedstawia swoje prace, opowiada o sztuce, rozmawia z przybyłymi, stawia pytania dotyczące sztuki, współczesnego świata – rozgląda się ciekawie dookoła, jak to ma w zwyczaju – by przeżyć każdą chwilę do głębi. Wystawa opatrzona tytułem „Przedtem i teraz” albo „Historia filiżanek” to tylko malutki wgląd w działalność artysty. Twórczość Marka Zawadzkiego to jakby wędrówka po historii malarstwa – to realizm, surrealizm, to wizjonerstwo i filozofia. To historia martwych przedmiotów, które zostają przez artystę ożywione ich „historią”, pejzaże rozpoczęte tu, a kończące się gdzieś nie wiadomo gdzie. To portrety przyjaciółki malarza, które on kreuje – a ona ogląda tylko oczyma wyobraźni. To cały nieobjęty świat, który powstaje w „Laboratorium Perfekcji”, ale równocześnie pole na niezgłębioną przestrzeń dla duszy. To świat przyjemności obcowania z prawdziwą sztuką, ale też świat pytań, na które warto czasem przeznaczyć trochę czasu.

Marek Zawadzki ur. 9.03.1958 r. we Wrocławiu
 1978 r. matura w Liceum Plastycznym we Wrocławiu
 1978–81 studia na wydziale Malarstwa, Grafiki w Wyższej Szkole Plastycznej we Wrocławiu
 od 1981 w Niemczech
 1982–83 studia w Staatliche Akademie der bildenden Künste – Kierunek Freie Grafik w Stuttgarcie
 1984 r. przyjęcie do Związku Artystów (Verband Bildender Künstler und Künstlerinnen Württemberg)
 od 1984 r. działalność artystyczna jako malarz i ilustrator. Wystawy w kraju i za granicą
 od 2008 r. w Tübingen
 od 2010 r. członek Künstlerbund Tübingen
www.marek-zawadzki.de

Małgorzata Piegsa

Stowarzyszenie RZ

Wspieramy rodziny zastępcze – pierwszy Piknik Rodzinny

11 czerwca odbył się w Opolu duży Piknik Rodzinny, zorganizowany przez Stowarzyszenie RZ JESTEM. Wydarzenie objął patronatem honorowym wojewoda opolski Sławomir Kłosowski. Impreza była otwarta dla wszystkich, a szeroki pakiet atrakcji stał się świetną okazją do wspólnego spędzenia czasu, integracji, wymiany poglądów i doświadczeń.

Dzięki głównemu sponsorowi PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. oraz drugiemu darczyńcy – PPO Przedsiębiorstwo Państwowe ze Strzelec Opolskich, bogaty program Pikniku

wypełniły m.in.: dmuchańce, bańki mydlane, malowanie twarzy, eurobangee, cymergraje, gry i zabawy rodzinne, a także konkursy, modelowanie balonów, wizyta bajkowych postaci, warsztaty skautowe, występy artystyczne i pokazy służb mundurowych.

Ku radości organizatorów, impreza cieszyła się dużym poparciem i zainteresowaniem wśród licznie przybyłych uczestników. Było na co popatrzeć, czym się zająć oraz co zjeść. Nie zabrakło bowiem piknikowych potraw i domowych wypieków.

Dzięki patronatom medialnym (regionalne radio, gazeta codzienna i TVP3) udało się nagłośnić wydarzenie, a za pośrednictwem jeszcze jednego opiekuna medialnego, czyli Mojego Miasta, przedstawić Państwu ten wspomnieniowy fotoreportaż. Wierzmy, że nie będzie jedynym i uda się nadać imprezie charakter cykliczny, by każdego roku mieć kolejną okazję do promowania rodzicielstwa zastępczego, dającego dzieciom w trudnej sytuacji opiekę i miłość.

Zarząd SRZ JESTEM

Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych JESTEM z Opoli można wspierać dokonując wpłat na konto: 35 1870 1045 2083 1070 5548 0001
 Kontakt: Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych JESTEM, 45-304 Opole, ul. Sieradzka 3/202, tel. 600-381-213, e-mail: stowarzyszeniejestem@interia.pl

Książki, po które warto sięgnąć tego lata

Niezależnie od tego, czy wybieramy się nad morze, w góry, czy spędzimy letni czas na balkonie – książka będzie zawsze doskonałym urozmaicheniem i umili wakacyjny czas. A po które pozycje warto sięgnąć? Latem najlepiej sprawdzają się historie, które odprężają i poprawiają humor, inspirują do zmian, do ruchu, bądź też te z gatunku „nieodkładalnych”, dla których będziemy zarywać noce. Bo kiedy, jak nie na urlopie? Oto kilka podpowiedzi z mojej strony, które – mam nadzieję – pomogą dokonać tego niełatwego wyboru.

Lato utkane z marzeń

Gabriela Gargaś,
wyd. CZWARTA STRONA

Opis wydawcy: To będzie lato zmian. Pachnące śliwkami, cynamonem, lasem i ukwieconą łąką. Miśka wyczekuje wakacji. Nareszcie będzie mogła spędzić z ukochanym trochę więcej czasu. Wspólny urlop nie wygląda jednak tak, jak dziewczyna sobie zaplanowała. Stoneczne lato jest pełne łez, bólu i tęsknoty. Czy coś się zmieni, gdy w pensjonacie pojawi się Przemek, kolega ze szkolnych lat? Do Złotkowa przyjeżdża też Amelia z córkami. Spędza wakacje u matki, z którą od lat nie utrzymywała kontaktu. Jakie sekrety skrywa każda z kobiet? Czy będą w stanie nadrobić stracony czas? Gabriela Gargaś zabiera nas do niewielkiej miejscowości ukrytej wśród bieszczadzskich połonin. Tutaj czas płynie inaczej, a ludzie znajdują chwilę, by się zatrzymać, wziąć głęboki wdech i zachwycić się światem. Czy i Ty zdecydujesz się tu przyjechać?

Ludzie z mgły

Izabela Janiszewska, wyd. CZWARTA STRONA

Opis wydawcy: Książka „Ludzie z mgły” jest pełną niewyjaśnionych tajemnic publikacją, która zabierze czytelnika w podróż ku odpowiedziom. Na mieszkańców podlaskich Sinic pada strach. 19-letnia Alicja Jarosz znika bez śladu. Co może być gorsze od takiej wiadomości? Z pewnością to, że nie jest to pierwsza taka sytuacja w ostatnim czasie. Alicja nie jest pierwszą nastolatką, którą pochłonęła poranna mgła. Na domiar złego kilka miesięcy później z takiej samej bieli, unoszącej się nad łąkami, wyłania się mężczyzna, który nie potrafi wyjaśnić, skąd się wziął w tym miejscu. Ma jednak przy sobie naszyjnik należący do zaginionej dziewczyny. Jeśli wszystko brzmi dość tajemniczo, to dobrze. Jest to jednak dopiero zapowiedź tego, co czeka śledczych, którzy dążą do rozwikłania zagadkowej sprawy. Intrygi i sekrety czekają na czytelników, którzy postanowią je odkryć, sięgając po książkę.

Polacy na emigracji

Agnieszka Kołodziejska, wyd. W.A.B.

Opis wydawcy: Poznaj niesamowite historie naszych rodaków, którzy zdecydowali się żyć poza Polską. Jakie motywacje kierują ludźmi, żeby niekiedy diametralnie zmienili swoje życie i przeprowadzili się w odległe rejony świata? O adaptacji do nowych warunków, różnicach kulturowych, rozterkach związanych z partnerami innych narodowości i swoim codziennym życiu opowiadają autorce bohaterowie książki.

Gambit lisa

Yoon Ha Lee, wyd. MAG

Opis wydawcy: Po tym, jak kapitan kel Cheris z heksarchatu okryła się hańbą po zastosowaniu niekonwencjonalnych rozwiązań taktycznych, dowództwo daje jej szansę rehabilitacji. Będzie musiała odbić Twierdzę Rozrzuconych Igieł z rąk heretyków. Największe nadzieje na powodzenie swojej misji wiąże Cheris z nieumarłym geniuszem taktyki, shuosem Jedao, który nigdy nie przegrał, za to w swoim pierwszym życiu oszalał i unicestwił dwie armie – w tym własną. W miarę jak obłąkanie się przeciąga, Cheris zaczyna się zastanawiać, czy na pewno może zaufać Jedao, zanim stanie się jego kolejną ofiarą.

Nie bój się życia

Katarzyna Miller, wyd. ZWIERCADŁO

Opis wydawcy: Uwolnij się od lęku i żyj pełnią życia. W książce Nie bój się życia Katarzyna Miller pokazuje, że najważniejszy w życiu jest... brak lęku przed nim i tym wszystkim, co ono niesie. Opierając się na doświadczeniach swoich pacjentów, przyjaciół, a także swoich własnych autorka pomaga stawiać czoło najrozmaitszym lękom, które nas ogarniają. I zachęca, by żyć pełną piersią. Z książki dowiesz się m.in. dlaczego ludzie tak naprawdę boją się szczęścia i jak ten lęk uniemożliwia jego osiągnięcie; jak nie bać się błędów, egoizmu, stawiania granic, a także tego „co ludzie pomyślą”.

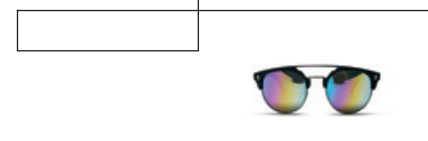

Małgorzata Gąsiorowska

Europa rowerem. 50 najpiękniejszych tras

wyd. PASCAL

Opis wydawcy: Szukasz inspiracji do zwiedzenia Europy rowerem? A może po prostu potrzebujesz motywacji do wybrania się na jedno lub kilkudniową wycieczkę? W takim razie koniecznie sięgnij po książkę „Europa rowerem. 50 najpiękniejszych tras”. W tej publikacji każdy znajdzie coś dla siebie. Niezależnie od tego, czy planujesz krótką wycieczkę, rodzinną wyprawę czy też kilkutygodniową podróż przez cały kontynent, książka ta z pewnością ma ci coś do zaoferowania. Znajdziesz w niej zbiór niezwykle opowieści o wyprawach rowerowych po Europie, które odbywały się od doliny Dunaju po Bałkany. Dodatkowo znajdziesz również propozycję 150 alternatywnych tras.

Wierzmy, że książka stanowi niewyczerpalne źródło inspiracji dla wszystkich miłośników jednoślądów. Znajdują się w niej propozycje na łatwe jednodniowe wycieczki z trasami poprowadzonymi ścieżkami rowerowymi przeznaczonymi na rodzinne wypadki, jak również szlaki wiodące przez różne kraje, a nawet cały kontynent. W zależności od preferowanej nawierzchni oraz poziomu trudności w książce opisane są też trasy biegnące śladami wyścigów szosowych, a nawet stromymi szlakami, które z pewnością zachwycą amatorów kolarstwa górskiego.

Życzę pięknego i zaczytanego lata!

Narodowe Czytanie w Monachium

Sobota 09.09.2023
od 11:00 do 16:00
Prinzregentenstraße 7
80538 München

Zostań członkiem DAK-Gesundheit - ustawowej kasy chorych w Niemczech

Jesteśmy jedną z największych kas chorych w Niemczech. Zaufało nam ok. 6 milionów osób i jesteśmy z tego dumni!

Oferujemy obowiązkowe ubezpieczenia zdrowotne dla:

- Pracowników zatrudnionych na umowę o pracę w Niemczech
- Osób na własnej działalności w Niemczech (Gewerbe)
- Członków rodzin ubezpieczonych (Familienversicherung)

W razie choroby oferujemy Państwu infolinię w języku polskim: **0049/ 40 325-325-542**
Infolinia czynna: poniedziałek - czwartek 8.00 - 16.00 oraz piątek 8.00 - 13.00

Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony po polsku www.dak.de/polska. Posiadamy formularze w języku polskim. Zapraszamy do kontaktu również firmy, m.in. agencje pracy, które chcą ubezpieczyć swoich pracowników z Polski!

Chcesz się ubezpieczyć lub zmienić dotychczasową kasę chorych, zadzwoń!

SKS Büroservice K.Lupa & M. Rebisz

Frauenhoferstr. 7 85221 Dachau

POMAGAMY W:

- założeniu oraz prowadzeniu niemieckiej działalności gospodarczej
- prowadzeniu Polskich działalności na terenie Niemiec wraz z uzyskaniem numeru podatkowego
- rozliczeniach miesięcznych, kwartalnych oraz rocznych dla osób fizycznych i firm
- składaniu wniosków o Kindergeld, Elterngeld, Familiengeld i inne
- ustaleniu terminów telefonicznie bądź online
- tłumaczeniu spraw urzędowych z ubezpieczalniami, Finanzamt, Familienkasse itp.
- otwarciu oraz obsłudze kont bankowych
- dobraniu ubezpieczeń do potrzeb klienta (KFZ, zdrowotne, wypadkowe itp.)

+49 8131 3305409 kontakt@sksburoservice.de

WWK Versicherungen WILLKOMMEN BEI DER STARKEN GEMEINSCHAFT.

OFERUJEMY PEŁEN WACHLARZ UBEZPIECZEŃ:

Rentowo-emerytalne
Rentę chorobową
Na życie i dożycie
Wypadkowe
OC prywatne i firmowe
Komunikacyjne
Domu lub mieszkania
Ochrona Prawna
Zdrowotne
Świadczenia pogrzebowe

Altersvorsorge
Berufsunfähigkeit
Risikovorsorge
Unfallschutz
Haftpflicht
Firmenkunden
Auto & Kraftfahrzeug
Haus & Wohnen
Rechtsschutz
Krankenversicherung
Sterbegeld

WWK Versicherungen

AGNIESZKA NAZARKO
HAUPTAGENTIN

Rathenaustraße 138, 80937 München
Telefon 089 54892190, Mobil 0178 8011693
agnieszka.nazarko@wwk.de
partner.wwk.de/agnieszka.nazarko

Rozważania o pamięci

Pamięć to zdolność do rejestrowania i ponownego przywoływania wrażeń zmysłowych, skojarzeń, informacji...

(wiki)

Cóż począć, skoro żyjemy w czasach dotychczas niespotykanego natłoku informacji, często sprzecznych ze sobą. Zadaję sobie pytanie o moją własną pamięć historyczną. Staram się dbać o nią właśnie. Doprawdy nie trzeba być akademikiem, przywołując słowa naszego wieszczka Cypriana Kamila Norwida, jego sentencję brzmiąca: „Przeszłość – jest to dziś, tylko cokolwiek dalej”.

Z historii świata czerpiemy przecież naukę, także i po to, by ustrzec się przed powtarzaniem błędów już raz popełnionych. Ale przecież i tak je popełniamy, powtarzając pomyłki już raz zaistniałe. Historia świata dla Polaka, podobnie jak dla Niemca, Francuza, to w pierwszym rzędzie historia własna, osobista, dalej historia rodzinna, otoczenia, swego narodu i kraju. Cała świadomość Europejczyka oparta jest na chrześcijańskiej historii Europy. A to za tą przyczyną, że innej nie mamy. W ten sposób kontynent nasz wzrastał, a wraz z nim cesarstwa, królestwa i państwa. Z tej przyczyny Europa stała się potęgą kulturalną, ale także i ekonomiczną, górującą nad innymi kontynentami.

Jak można scharakteryzować Europę, jej dziedzictwo cywilizacyjne?

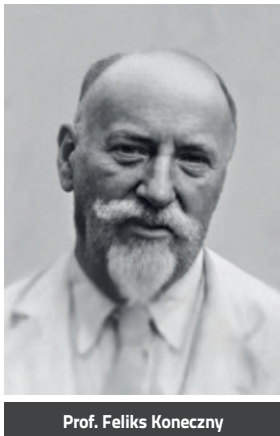
Dzień dzisiejszy Europejczyka jest naznaczony wydarzeniami po zakończeniu II wojny światowej, skorygowanymi poprzez upadek bloku wschodniego wraz ze Związkiem Sowieckim. Cóż z tego, skoro Zachód, wraz ze wszystkimi przypisanymi sobie instytucjami, dryfuje coraz bardziej i bardziej w kierunku laicyzacji państw i narodów, skupionych w międzynarodowych formach organizacji Europy. Mam tu na myśli oczywiście wszystkie instytucje Unii Europejskiej. Coraz głębiej postępujący centralizm zarządzania państwami członkowskimi przychodzi na myśl dobrze znany schemat każdemu dorosłemu Polakowi. Europę od Uralu po Atlantyk zamieszkuje ludy, różniące się wieloma aspektami: język, historia i tradycja z niej wynikająca, zamożność itp. Aspektem zaś wspólnym jest chrześcijaństwo. Wiek dwudziesty od narodzenia Chrystusa przyniósł ogrom niewyobrażalnego bólu i niegodziwości w okresie obywateli wojen światowych. Można by go śmiało nazwać wiekiem ludobójstwa i zdziczenia mas. Dwie ideologie, stawiające sobie na celu uszczęśliwienie narodów, doprowadziły do tych tragedii. Ale wiek XX przyniósł też postęp techniczny i powszechny dostęp do dóbr na znacznych terenach kontynentu.

Co na to naukowcy?

Chciałbym przybliżyć rozważania na temat cywilizacji naukowców z ubiegłego wieku. Myślę tu o naszym polskim prof. **Feliksie Konecznym**, niemieckim profesorem **Antonie Hilckmanie** i poddanym Królestwa Brytyjskiego – **Arnoldzie J. Toynbee**. Pierwszy

Wojciech Kusy

Urodzony 1960 roku w Zabrzu. Działacz Solidarności, internowany w stanie wojennym. Od roku 1987 na emigracji w Niemczech. Znany działacz polonijny. Przewodniczący Klubu Gazety Polskiej w Essen i Polskiej Listy Wyborczej „POLACY W ESSEN”.

Prof. Feliks Koneczny

Prof. Anton Hilckman

Arnold J. Toynbee

z nich, nasz wielki rodak Feliks Koneczny, stworzył podwaliny nauki porównawczej o cywilizacjach. Już w 1935 roku opublikował swą pracę zatytułowaną „O wielości cywilizacji”, w której pisał:

Każda cywilizacja, póki jest żywotną, dąży do ekspansji, toteż gdziekolwiek zetkną się z sobą dwie cywilizacje żywotne, walczą z sobą. Wszelka cywilizacja żywotna, nie obumierająca, jest zaczepną. Walka trwa, dopóki jedna z walczących cywilizacji nie zostanie unicestwiona, samo zdobycie stanowiska cywilizacji panującej – walki bynajmniej nie kończy. Jeżeli istniejące obok siebie cywilizacje mieszczą się obok siebie w obojętnym spokoju, widocznie obie pozbawione są sił żywotnych. Wypadek taki kończy się często kompromisem w jakiejś mieszaninie mechanicznej, w której nastaje obopólna stagnacja, a z niej wytworzy się z czasem istne bagnisko acywilizacyjności. Tak np. runęła cywilizacja wielkiej Persji, nie mogąc znieść klina hellenistycznego, wbijającego się w nią.

Drugi z wymienionych naukowców Niemiec, prof. Anton Hilckman, uważał się za ucznia Feliksa Konecznego. Posiadał łatwość przyswajania języków obcych, pisywał nawet do polskich gazet, w tym do krakowskiego Przeglądu Powszechnego. W roku 1932 w tekście opublikowanym pod pseudonimem A. van Dyle pisał:

Gdy się zważy, że istota niereligijności nowoczesnej polega na zaprzeczeniu pierwiastka nadnaturalnego, a wyniesieniu czynnika ludzkiego, gdy się widzi, że poprzez wieki ostatnie snuje się kontrast między religią, tzn. czcią dla Boga z jednej strony, a kultem ludzkości z drugiej, rasowość przedstawia się jako jedna z możliwości ubóstwienia człowieczeństwa – w każdym razie jest ona achrześcijańską, antychrześcijańską, pogańską, w specjalnym tego słowa znaczeniu „humanistyczną”, naturalistyczną. Można ubóstwiać jednostkę (indywidualizm), można ubóstwiać ludzkość (humanitaryzm).

Po wojnie Anton Hilckman kierował katedrą nauk porównawczych o cywilizacjach na Uniwersytecie w Moguncji. Przez długi czas

prowadził ożywioną korespondencję z księdzem kardynałem Stefanem Wyszyńskim – Prymasem Polski. Zmarł w 1970 roku i pośmiertnie został odznaczony Krzyżem Oficerskim Polonia Restituta.

Trzeci z wymienionych przeze mnie autorów to Brytyjczyk Arnold J. Toynbee. Jako młody człowiek opublikował tekst, tylko na podstawie przekazów ustnych i pisemnych, zatytułowany „The destruction of Poland. A study in German efficiency”. W roku 1916 pisał o praktykach niemieckiej administracji w mieście Łodzi i okolicach:

Z jednej strony odczuwa tę presję, z drugiej poddawany jest pokusie wybrania alternatywnej drogi. Polski robotnik zna Niemcy: w latach przedwojennych szedł do pracy w Bytomiu, Elberfelde i Essen, a teraz wszędzie w kraju są oficjalne lub półoficjalne urzędy zatrudnienia, które obiecują mu w Niemczech wyższe dniówki, jakich nigdy w życiu nie widział. Pewien polski korespondent pisze: „Niemieckie urzędy czynią wszystko, co w ich mocy, ażeby nakłaniać robotników do emigracji do Niemiec. Jest się prawie przymuszonym, żeby tam jechać. Robotnicy jednak nie mają ochoty opuszczać Polski i w większości jadą do pracy na wieś. Ludzie, którzy chcą do Prus, potrzebują zaświadczenia. Swego (pruskiego) pracodawcę wolno opuścić tylko wtedy, jeżeli znalazł on inne miejsce pracy. Kto usiłuje jechać do domu, konfrontowany jest z wszelkimi trudnościami ze strony pruskich urzędów”.

Europa Zachodnia staje się ofiarą dwóch plag wyrosłych na gruncie jej historii XX wieku, a są to: socjalizm i poprawność polityczna. Narastające problemy chrześcijańskiej Europy biorą się w głównej mierze z odrzucenia Boga i powszechnej pokusie zrównania się z Nim.

Znana jest maksyma Arnolda J. Toynbee’go: **Cywilizacje nie giną, cywilizacje popękują samobójstwa.**

Pamięć służy analizie genezy konfliktów zbrojnych i związanych z nimi niegodziwościami, zbrodniami i ludobójstwem.

Cóż począć, gdy pamięć zanika...

MASZ PROBLEM Z ALKOHOLEM

Przyjdź do nas możemy Ci pomóc

0151 45495514
czynny codziennie 18.00–21.00

Możliwość kontaktu WhatsApp
www.aa24.pl
aabawaria@gmail.com

POLSKOJĘZYCZNA INFOLINIA AA
w NIEMCZECH
+49 221 25079477
pomoc@aanieny.de

PRENUMERATA bez trudu bezpośrednio do Ciebie!!!

Moje Miasto – polonijne czasopismo z dostawą do domu
ZADZWOŃ – **0163 153 00 57**

reklama polskich usług . porady .
publicystyka . wydarzenia . kalendarium imprez .

ADALMAR

SPRZEDAŻ HURTOWA
+49 30 77391863

PRENUMERATA
+49 30 77391864
www.prasa-polska.com

DYSTRYBUCJA PRASY POLSKIEJ NA TERENIE NIEMIEC

PEŁNE PRAWO ZWROTU EGZEMPLARZY NIESPRZEDANYCH

BOGATA OFERTA KARTEK OKOLICZNOŚCIOWYCH, KALENDARZY ORAZ TOREB I SERWETEK PAPIEROWYCH

mojemiesto

Impressum

WYDAWCA: Grzegorz Spisła - werbe-agentur spisla Am Holz 3, 84036 Kumhausen; **KONTAKT:** tel. +49 871 97 46 335, fax +49 871 430 87 935, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de;
REDAKTOR NACZELNY: Bogdan Żurek. **WSPÓŁPRACA:** Magdalena Felchnerowska, Sylwia Cieplak. Zamieszczone teksty podlegają prawu autorskiemu. Przetwarzanie tylko za zgodą wydawcy. Redakcja nie odpowiada za niezamówione artykuły i zdjęcia. Za treść ogłoszeń, artykułów sponsorowanych oraz reklam redakcja i wydawnictwo nie ponoszą odpowiedzialności. **DRUK:** Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; **NAKLAD:** 8000.

HERAUSGEBER: werbe-agentur spisla Am Holz 3, 84036 Kumhausen; **KONTAKT:** Tel. +49 871 97 46 335, Fax +49 871 430 87 935, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de;
Der Inhalt unterliegt dem Urheberrecht. Die Verwertung aller Beiträge ist nur mit der schriftlichen Zustimmung des Herausgebers gestattet. Für unverlangt eingesandte Bild- und Textbeiträge keine Gewähr. Herausgeber und Redaktion haften nicht für den Inhalt der veröffentlichten Anzeigen. **DRUCK:** Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; **AUFLAGE:** 8000.

Konsulat Generalny RP w Monachium

Röntgenstr. 5, 81679 München
Tel.: 089/418 60 80;
https://www.gov.pl/web/niemcy/konsulat-generalny-rp-w-monachium

**Deutsch-Polnische Gesellschaft München e.V.
Towarzystwo Niemiecko-Polskie w Monachium**

Postfach 33 08 08, 80068 München
Tel.: 0151/ 65 52 42 35
mail@dpgm.de, www.dpgm.de

Krakauer Haus

Hinter Insel Schütt 34, 90403 Nürnberg
Tel.: 0911 22 41 20

Polska Parafia Katolicka Augsburg

Thommstr. 24B, 86153 Augsburg
Tel.: 0821/30749

Polska Parafia Katolicka w Ingolstadt

Hans-Sachs-Str. 21, 85055 Ingolstadt
Tel.: 0841/88138200

Polska Parafia Katolicka Ludwigsburg

Moldastr. 20, 71638 Ludwigsburg
Tel.: 07141/893369

Polska Parafia Katolicka w Monachium

Heßstraße 24, 80799 München
Tel.: 089/21374290

Polska Parafia Katolicka w Norymberdze

Arminiusstr.21, 90402 Nürnberg
Tel.: 0911/473355

Polska Parafia Katolicka Regensburg

Plattlinger Str.6, 93055 Regensburg
Tel.: 0941/794478

Polska Parafia Katolicka Stuttgart

Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart
Tel.: 0711/564184

ADWOKACI:

BERTRAM Carola
Steinsdorfstr. 10, 80538 München,
Tel. 089/54 84 68 68

BOROWSKA-WÜNSCH Krystyna
Schulstr.10, 80634 München
Tel.: 089/13 03 86 28

DEMACKER Izabela S.
Müllerstr. 40, 80469 München
Tel.: 089/85 63 63 55

DERKACZ Oskar
Sonnenstr. 27 / 2. OG, 80331 München
Tel.: 089/12 76 25 46

DUDEK Ilona
Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

GROBORZ Olaf
Donnersbergerstr. 46, 80634 München
Tel.: 089/13 95 83 72

MOTKOWSKI Christoph
Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/218 955 62

NIEZGODA Milena
Dachauer Str. 44, 80335 München
Tel.: 089/550 779 0

PAZUR Maciej
Trappentreustr. 42, 80339 München
Tel.: 089/740 53 362, M: 0176/77225482

PRZIBYLLA Alexander
Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

AUTO-USŁUGI:

Pawel KFZ Werkstatt
Bodenseestr. 222, 81243 München/Neuaubing
Tel.: 089/262 14 696

R&I Autoservice U.G.
Halfinger Str. 30, 81825 München
Tel.: 089/237 90 767

DORADZTWO PODATKOWE:

BOROWSKA-WÜNSCH Krystyna
Schulstr.10, 80634 München
Tel.: 089/13 03 86 28

JAROS Agnieszka
Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677

Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, M: 0179/298 67 70

MADŻAROW Paweł
Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, M: 0179 5468121

MOTKOWSKI Christoph
Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/218 955 62

PRZIBYLLA Alexander
Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

DORADCA PODATKOWY:

JAROS Agnieszka
Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677

Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, Mobil: 0179/298 67 70

MADŻAROW Paweł
Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, M: 0179 5468121

KSIĘGOWOŚĆ:

BBL SERVICE
Paul-Heyse-Str. 6, 80336 München
Tel.: 089/322 123 78

LASOTA Janina
Klosterstraße 29, 95028 Hof
Tel.: 09281/14 07 852

LEKARZE:

OGÓLNY:

FELDMANN Irena
Landsberger Str. 497, 81241 München – Pasing
Tel.: 089/ 88 14 89

MASIUK-SHARO Tatiana
Alter Messeplatz 2, 80339 München
Tel.: 089 50 29 611

PETZOLD Małgorzata
Rosenheimerstr. 79, 81667 München
Tel.: 089/489 567 49

ZADROZNY Jacek
Therese-Giehse-Allee-33, 81739 München
Tel.: 089/679 07 332

GINEKOLOG:

MATZKU-SCHWARZ Sandra
Karl-Köglsperger-Straße 31, 80939 München
Tel.: 089/311 99 57

KARDIOLOG:

MURA Roman
Tal 15/2, 80331 München
Tel.: 089/21 66 930

ORTODONTA:

GREMMINGER Agnieszka
St.-Veit-Straße 11, 81673 München
Tel.: 089/43 10 93 30

PSYCHOTERAPIA:

KACZMAREK Anna
Psycholog kliniczny i psychoterapeuta
Humboldtstrasse 19, 81543 München
Tel.: 0152/0721 5774

STANKOWSKI Marta
Heilpraktikerin für Psychotherapie
Hypnoterapia, Kineziologia, Reiki, EMDR
Isenschmidstr. 18; 81545 München
Tel.: 089/244 05 818, M: 0177/49 04 328

ROGALINSKA Alicja
Psycholog - Psychotherapia nach HpG
Tel.: 01590/469 1090

STOMATOLOG:

DIZER Yelena
Brunnengasse 19, 90402 Nürnberg
Tel.: 0911/224052

JURECKI Katharina
Amalienstr. 60, 80799 München
Tel.: 089/39 37 20

KOZŁOWSKI Joanna
Marktplatz 7, 85375 Neufahrn
Tel.: 08165/48 66

SITEK Christian
Moosacher Str. 58c, 80809 München
Tel.: 089 59 52 73

AGS Agentur SZKULTECKA Grażyna
Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/86 36 98 32

TŁUMACZENIA:

BEMBNISTA Ewa
Kapellenstr. 25, 82008 München/Unterhaching
Tel.: 0157/77 453 603

DZIKIEWICZ Marta
marta.dzik@gmx.de
Tel.: 0173/685 82 01

MILLER Agnieszka
Leopoldstr. 244, 80807 München
Tel.: 089/688 50 05

REISSIG Anna
Altstadt 105, 84028 Landshut
M: 0170/244 09 69

WYPIJEWSKA-KOCHEMS Hanna
Gottfried-Böhm-Ring 43, 81369 München
Tel.: 089/78 65 21

UBEZPIECZENIA:

NAZARKO Agnieszka
Rathenaustraße 138, 80937 München
Tel.: 089/54 892 190

SCHLEICHER Wanda
Zschokkestr. 69, 80686 München
Tel.: 089/520 11 114

SLABON Adam
Bruckstrasse 25, 84130 Dingolfing
M: 0176/846 41 740

SOWADA Łukasz
Thalkirchner Straße 184, 81371 München
Tel.: 089/41 41 41 351, M: 0176/104 224 97

INNE:

GREG Mobile Barber
Tel.: 0151/ 756 42 973

Josephsburg-Apotheke
HUBER Mariola, Josephsburgstr. 60,
81673 München Berg am Laim
Tel.: 089/43 660 304

Kancelaria Adwokacka

Christoph Motkowski
RECHTSANWALT

OBSŁUGA PRAWNO-PODATKOWA

Usługi prawno-podatkowe w zakresie:

- prawa cywilnego i gospodarczego
- księgowości i rozliczeń podatkowych
- niemieckiej działalności gospodarczej
- wypadków drogowych i odszkodowań

Herzog-Wilhelm-Str. 21
80331 München
Stachus/Sendlinger Tor
Tel.: 089/218 955 62
Fax: 089/218 955 63
Mobil: 0162 8012373
E-mail: info@kanzlei-motkowski.de

www.kanzlei-motkowski.de

KANCELARIA ADWOKACKA

SEIDL KÖPPING SCHWARZE-REITER

Milena Niezgoda Rechtsanwältin

specjalizuje się w zakresie:

- prawa ruchu drogowego
- prawa rodzinnego

Oferuje kompetentne
doradztwo i kompleksową
obsługę prawną w języku
polskim i niemieckim

089/550 779 0

KANCELARIA ADWOKACKA

Oskar Derkacz

RECHTSANWALT

Sonnenstr. 27 (2 piętro) · 80331 München

U1/2 U3/6 Sendlinger Tor · S-Bahn Karlsplatz (Stachus)

PRAWO KARNE

Obrona w sprawach karnych i wykroczeń

PRAWO PRACY

Pomoc przy wypowiedzeniach i odprawach

POMOC W NAGŁYCH WYPADKACH

Aresztowanie, przeszukanie itp.

Gwarantujemy bezpośredni kontakt z adwokatem –
tel. kom.: 0179-41 94 26 4

tel. (089) 12 76 25 46 · fax (089) 12 76 25 47 · e-mail: kanzlei@derkacz.net

Kancelaria Adwokacka

z a p r a s z a

Ilona Dudek

Rechtsanwältin
Fachanwältin für Familienrecht

Alexander Przibylla

Rechtsanwalt
Fachanwalt für Strafrecht

prawo rodzinne · prawo pracy · prawo karne · prawo gospodarcze · prawo spadkowe ·
regulacja wypadków drogowych · deklaracje podatkowe i księgowość

Oskar-von-Miller-Ring 31 · 80333 München
Telefon: 089 287 297 330 · Fax: 089 287 297 339

UDZIELAMY PORAD W JĘZYKU POLSKIM I NIEMIECKIM

Remi Autoservice GMBH

specjaliści z ponad 10. letnim doświadczeniem w naprawach samochodowych

pn. - pt. 09:00 – 18:00, sb. 09:00 – 13:00

Remi Autoservice GMBH

Halfinger Str. 30, 81825 München, tel: 089/23790767

- serwis i naprawy opon
- przeglądy techniczne (TÜV/HU)
- przygotowanie samochodu do przeglądu
- inspekcje regularne według specyfikacji producenta
- kompleksowe naprawy samochodu (np. silnika, skrzyni biegów itd.)
- roboty blacharskie i lakiernicze
- naprawy powypadkowe
- pomoc administracyjna po wypadku (rzeczoznawstwo, adwokat itd.)